

Новине српске

МОСТТТОВИ

Савез српских друштава Словеније | Број 75 | Година 20 | Март 2024

22. ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРНИХ ГРУПА
САВЕЗА СРПСКИХ ДРУШТАВА СЛОВЕНИЈЕ

Почело је

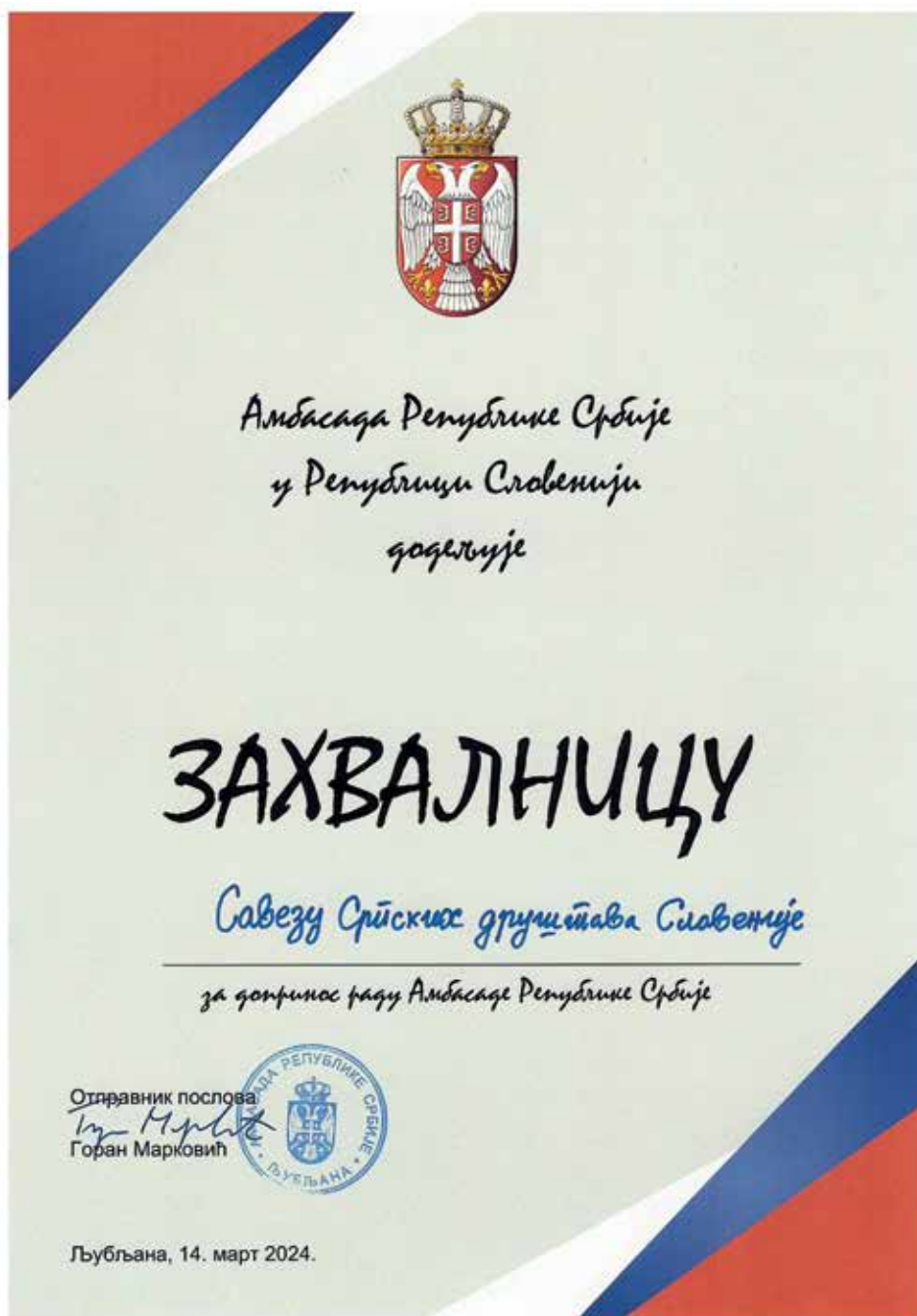
Поштовани читаоци Новина српских „Мостови”,

Пред вама је први овогодишњи број у коме по обичају доносимо обиље разних чланака, поготово о активностима наших друштава, која су чланови савеза српских друштава Словеније. У овом периоду, од почетка године до краја марта било је неколико веома важних догађаја у Савезу и друштвима, и који показују да се већ у почетку године озбиљно радило.

Савез српских друштава Словеније је одрадио два веома велика посла у којима су учествовали и чланови свих друштава. Први такав догађај је Семинар за умјетничке руководиоце фолклорних група који је ове године окупио преко седамдесет полазника, а неки између њих су дошли и из других држава.

Други, исто тако значајан догађај, заправо највећи пројекат Савеза већ двадесет други пут је фестивал фолклорних група Савеза српских друштава Словеније који је одржан у Новој Горици и који је такође окупио велики број фолклораша, а Фестивал је био такмичарског карактера.

За Савез српских друштава Словеније десио се још један важан догађај и то 14. марта 2024. у Парохијском дому у Љубљани, на свечаности коју је припремила Амбасада Републике Србије и на коме су уз пригодан културни програм и бесједу Ђорђа Милићевића, министра без портфеља у Влади Републике Србије задуженог за дијаспору и Србе у региону, подијељене захвалнице појединцима и организацијама за допринос у раду Амбасаде Републике Србије у Словенији. Ово је још један доказа да је наш Савез на правом путу, а жеља је да се успјешна сарадња настави и прошири.

Друштва, као што су Удружење гуслара Словеније из Кочевја, СКПД „Свети Сава” из Крања и КД „Брдо” из Крања имала су своје славе, приредбе поводом Савиндана имали су СКД „Слога” Нова Горица и СКПД „Свети Сава”.

Годишње концерте имали су КПСХД „Вук Караџић” Радовљица и КУД „Младост” Љубљана, а СКУД „Видовдан” Љубљана је реализовало пројекат под називом „Мјесец

матерњег језика” који је посвећен развоју и очувању српског језика, а намијењен је углавном млађим члановима друштва.

У овом броју доносимо и друге прилоге о језику, књижевности, духовности, па ће тако свако од вас наћи нешто за себе.

Душан Јовановић

Душан Јовановић	
22. фестивал фолклорних група ССДС...4	
Александра Петровићдић	
Семинар за умјетничке руководиоце.....10	
Душан Јовановић	
Свети Василије Велики.....12	
Душан Јовановић	
Савиндан.....14	
Душан Јовановић	
Светосавски дани.....16	
Синиша Живковић	
Прослава Аветога Саве у Новој Горици....22	
Душан Јовановић	
Свети Симеон Мироточиви.....24	
Снежана Радић	
Бадњи дан у Вуку.....27	
Сандра Јевтић	
Јубиларни десети годишњи концерт.....22	
Душан Јовановић	
Годишњи концерт КУД Младост.....30	
Данијел Серчић	
Месец матерњег језика.....36	
Ружица Кљајић	
Баш на Ускрс.....40	

Насловна страна: 22. фестивал фолклорних група ССДС,
аутор Душан Јовановић

Издавач
Савез српских друштава Словеније

За издавача
Златомир Бодирожа

Главни и одговорни уредник
Душан Јовановић

Лектор за српски језик
Мића Живковић

Графичка обрада и прелом
Душан Јовановић

Обликовање
Бранко Баћовић

Молимо, да сви дописници шаљу
своје текстове и фотографије по
електронској пошти:
mostovi.ssds@gmail.com

Штампа:
ENOLA B d.o.o., Medvode

Излази 4 до 6 бројева годишње
Штампање часописа омогућили:

Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Пројекат је рађен у сарадњи са Владом
Републике Србије и суфинансиран од Ми-
нистарства спољних послова - Управе за
сарадњу с дијаспором и Србима у региону.

Часопис уписан у регистар јавних
гласила у Министарству за културу
Републике Словеније под бројем 785

22. фестивал фолклорних група ССДС

У организацији Савеза српских друштава Словеније одржан је 22. фестивал фолклорних група ССДС

Овај веома значајан и велики догађај, како за Савез српских друштава Словеније, тако и за друштва која су чланови поменутог Савеза, одржан је 23. марта 2024. у Културном дому Нова Горица, пред око четири стотине гледалаца који су имали прилику да виде наступе дјечјих и извођачких ансамбала, који су приказали кореографије, односно српске народне игре и пјесме из разних крајева на којима живе или су живјели Срби.

Веома успјешан домаћин овогодишњег фестивала било је Српско културно друштво „Слога“ из Нове Горице, које се са својим члановима побринуло да Фестивал протекне у најбољем реду, на задовољство и публике и учесника у програму. Требало је уложити много труда, воље и знања да сви они који су били на овом догађају буду задовољни и да из Нове Горице однесу лијепе успомене.

На самом почетку 22. фестивала фолклорних група ССДС присутнима се обратила Снежана Максимовић, водитељка програма, која је у свом поздравном говору навела:

„Поштовани посетиоци, драги гости, љубитељи српске традиционалне игре и песме, добро вече. Добродошли на 22. Фестивалу фолклорних група Савеза српских друштава Словеније. Прошло је већ неколико година од како смо били у овој сали истим поводом због којег смо се окупили и вечерас.

Радује нас да се фестивал у организацији Савеза српских друштава Словеније после дужег времена одржава поново овде у Новој Горици и овом приликом захваљујем Српском културном друштву „Слога“ на дивном домаћинству. Најлепша хвала и Градској општини Нова Горица, Савезу културних друштава Нова Горица за помоћ при организацији фестивала, те Јавном фонду Републике Словеније за културне делатности и Министарству културе Републике Србије за финансијску подршку у организацији фестивала

И овај фестивал као и претходних година је такмичарског карактера и оцењени ансамбли избориће право наступа на 26. Европској смотри српског фолклора дијаспоре и Срба у региону која ће се одржати 18. и 19. маја у МТС двори, у Београду.

Снежана Максимовић

Поред извођачких ансамбала вечерас ћемо видети и оне који у стопу прате своје старије другаре, омладинске саставе српских друштава Савеза српских друштава Словеније.

Програме ансамбала оцењиваће и стручни жири, Игор Гудић кореограф и Иван Терзић етнолог.

Само Турел

Мирослав Ђирковић

Горан Марковић

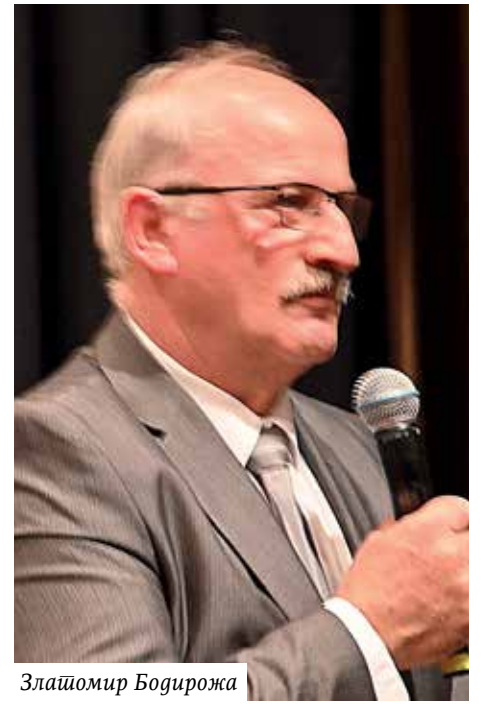
Напоменула сам да су међу нама вече-рас и драги гости који су се радо одазвали нашем позиву: Само Турел, градоначелник Нове Горице, јереј Мирослав Ђирковић, парох новогорички, Горан Марковић, отправник послова у амбасади Републике Србије у Љубљани, Александар Гаталица, први саветник и аташе за културу у амбасади Републике Србије у Љубљани, Милинко Шпица, конзул у амбасади Републике Србије у Љубљани, Биљана Мариловић, министар саветник у амбасади Босне и Херцеговине у Љубљани, Владимир Котуровић, Министарство спољних послова републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, Владимир Кокановић, председник Савеза Срба Словеније.

У данашњем модерном времену несајају многе вредности народних обичаја

и духа, који је народе сачувао столећима. Идентитет је она духовна бит по којој се разликујемо као појединци али и као заједница. Различитост чини богатство. Одговорност је на свакоме од нас. Мудрост ће нас поучити да се будућност у прошлости налази.

Чувајући мудрост прошлости, мост ка будућности градимо. Ако заборавимо себе и будућност ће заборавити нас. А будућност смо ми сами. Кад помислимо и говоримо о идентитету српског народа, најчешће споменемо косовски завет, светосавље, славу, ћирилицу. Ништа мање важна није ни традиционална игра и песма и музика па тако и ми наш програм настављамо кроз та три важна сегмента живота.”

Након уводног поздрава и говора Снежана Максимовић је на бину

Златомир Бодирожа

позвала Сама Турела, градоначелника Нове Горице, који је у свом обраћању поздравио све присутне и честитао организатору и домаћину на организацији овако великог догађаја. Свим учесницима у програму, као и посјетиоцима пожелио је добродошлицу и да се лијепо и добро осјећају у Новој Горици посебно је истакао чињеницу да се и на овакав начин чува традиција и идентитет, а са оваквим догађајима богати и цјелокупни културни садржај Нове Горице.

Присутнима се обратио и јереј Мирослав Ђирковић који је навео значај оваквих окупљања који доприносе очувању традиције и свега онога што је везано на идентитет српског народа.

Публика

Горан Марковић отправник послова у амбасади Републике Србије у Љубљани поздравио је све присутне и нагласио да се оваквим догађајима чува традиција и култура а преко тога јача и родољубље. На крају свог поздравног говора прогласио је 22. фестивал фолклорних група Савеза српских друштава Словеније отвореним.

Водитељка програма Снежана Максимовић најавила је прву фолклорну групу, а то су били најмлађи учесници Фестивала, чланови млађег дјечјег ансамбла Културно умјетничког друштва „Бела Крајина“ из Чрномеља који су се представили кореографијом под називом „Игре из околине Лесковца“. Аутор кореографије је Бојан Раковић, музичког аранжмана Никола Кобас, а умјетнички руководиоци су Снежана Бранисављевић и Бојан Раковић.

Слиједио је наступ мало старијих дјечјих група, а чланови старијег дјечјег ансамбла Културно умјетничког друштва „Младост“ из Љубљане приказали су кореографију „Жоака дака поц“, влашке игре из Радужева. Аутор кореографије је Милорад Руњо, аутор музичког аранжмана Дарко Ђитић, а умјетнички руководиоца је Бојан Антонић.

Из Велења су стигли чланови старијег дјечјег ансамбла из Српског друштва „Др Младен Стојановић“ који су одиграли „Игре из Груже“. Аутор кореографије је Борка Прокић, а умјетнички руководиоца Зоран Јауз.

Након њих на бини су се појавили чланови старијег дјечјег ансамбла Српског културно умјетничког друштва „Видовдан“ из Љубљане, који су се представили кореографијом под називом „Влашке игре из Кобишнице“. Аутор ове кореографије је Жељко Крсмановић, музички аранжман урадио Дарко Ђитић, а умјетнички руководиоци су Данијел Серчић и Марија Тривунца.

Са другог краја Словеније дошли су чланови Српског културног друштва „Марибор“ из Марибора, а њихов старији дјечју ансамбл представио се кореографијом „Игре из Лесковца“. Аутор кореографије Ненад Ковачевић, музичког аранжмана Жанијел Шубља а умјетнички руководиоца је Тијана Ковач.

Старији дјечји ансамбл Културног друштва „Брдо“ из Крања приказао је

Млађи дјечји ансамбл КУД „Бела Крајина“ Чрномељ

Старији дјечји ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Старији дјечји ансамбл СД „Др Младен Стојановић“ Велење

Старији дјечји ансамбл СКУД „Видовдан“ Љубљана

кореографију која носи назив „Приказ покладних обичаја из горње Ресаве“. Аутор ове кореографије је Владимир Котуровић, а умјетнички руководилац Милан Гламочанин.

На ред су дошли извођачки ансамбли, који су учествовали, како је већ речено, такмичарски, да би изборили право учешћа на 26. европској смотри српског фолклора дијаспоре. И у овом дијелу први су наступили чланови Културно умјетничког друштва „Бела Крајина“ из Чрномеља, овај пут са извођачким ансамблом који је одиграо кореографију „Прошета се Јовка Кумановка“, игре кумановског поља. Аутор кореографије Бојан Раковић, музичког аранжмана Никола Кобас а умјетнички руководилац је такође Бојан Раковић.

Извођачки ансамбл Културно умјетничког друштва „Младост“ из Љубљане представио се кореографијом која носи назив „Златиборка ја сам“ – игре из ужичког краја. Аутори кореографије су Горан Пауновић и Властимир Вељовић, а музичког аранжмана Дарко Ђитић, умјетнички руководилац: Бојан Антонић.

На овај Фестивал дошли су и гости из Вићенце, Италија, чланови Културно умјетничког друштва „Слога“, који су се публици у Новој Горици представили кореографијом под називом „Жоака дака поц“ - влашке игре из Радујевца, аутор кореографије Милорад Руњо, музички аранжман Слободан Јеринић, умјетнички руководиоци Дарко и Стефан Марјановић.

Игром и пјесмом стигло се и до Београда, а за то су се побринули чланови извођачког ансамбла Културно просвјетно спортског и хуманитарног друштва „Вук Караџић“ из Радовљице који су публици приказали кореографију „На васкрс у околини Београда“ – пјесме и игре из околине Београда. Аутор кореографије Дамир Шиповац, музички аранжман урадио Жанијел Шубља а умјетнички руководиоци су Адријана Шучур и Сандра Јевтић.

Кореографијом под називом „Ајде Радо да легнамо“, игре и пјесме из лужничке долине, представили су се чланови извођачког ансамбла Српског културно умјетничког друштва „Видовдан“ из Љубљане. Аутор кореографије Жељко Крсмановић, музичког аранжмана Дарко Ђитић, умјетнички руководилац је Жељко Крсмановић.

Сћарији гјечји ансамбл СКД „Марибор“ Марибор

Сћарији гјечји ансамбл КД „Брдо“ Крањ

Извођачки ансамбл КУД „Бела Крајина“ Чрномељ

Извођачки ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Извођачки ансамбл Српског културног друштва „Марибор“ из Марибора извео је кореографију која носи назив „Шетнала се кузум Стана“ - игре из врањског поља. Аутор кореографије Саша Богуновић, музичког аранжмана Здравко Ранисављевић, а умјетнички руководилац је Ана Добријевић.

И тако се дошло до пред крај програма, а за сам крај наступа фолклорних група чланови извођачког ансамбла Српског културног друштва „Слога“ из Нове Горице одиграли су кореографију „Ја сам српска кћи“ – пјесме и игре из Жагубице. Аутор кореографије је Звездан Ђурић, музички аранжман урадио Владимир Милићевић а умјетнички руководилац ансамбла је Биљана Савић.

Након што су наступиле све фолклорне групе публици се обратила Снежана Максимовић рекавши: „Видели смо наступе свих фолклорних ансамбала, а сада позивам председника Савеза српских друштава Словеније, Златомира Бодирожа да вас поздрави и подели захвалнице за учешће свим друштвима.

Златомир Бодирожа је поздравио госте, публику и све учеснике у програму. У свом говору посебно је истакао чињеницу да идуће године Савез српских друштава Словеније обиљежава тридесет година свог постојања и рада, и да је у том периоду Савез, заједно са српским друштвима, постигао веома значајне резултате на подручју културе, очувања традиције и свега онога што чини идентитет српског народа.

Честитао је свим учесницима на приказаном програму, а исто тако и домаћинима на доброј организацији и свему ономе што су уложили да овај Фестивал буде на задовољство свих. Затим је позвао на бину Илију Јанковића, председника СКД „Слога“ Нова Горица и свим ансамблима подијелио захвалнице за учешће на 22. фестивалу фолклорних група Савеза српских друштава Словеније. Након тога захвалницу је уручио и СКД „Слога“, добром домаћини Фестивала.

У завршној ријечи и одјави фестивала Снежана Максимовић је рекла: „Поштовани посетиоци, драги гости, надам се да сте уживали у игри и пјесми свих који су имали прилику да нам покажу један део свог богатог репертоара. Кроз наша дружења и у будуће

Извођачки ансамбл КУД „Слоја“ Вишенца

Извођачки ансамбл КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица

Извођачки ансамбл СКУД „Видовдан“ Љубљана

Извођачки ансамбл СКД „Марибор“ Марибор

ћемо осмишљавати циљеве којима смо предани од самог почетка. Пожелимо срећу и успех у будућем раду свим учесницима, а вас позивам да нам се придружите на дружењу у спортском центру хит. До следећег сусрета, живели!"

Послије завршетка догађања у Културном дому Нова Горица сви учесници у програму, као и посјетиоци, преселили су се у Спортски центар ХИТ у Шемпетру при Горици, гдје је била забава за све, уз живу музику Неше Радоњића и Бенда, а жири је засјео да давао коначне оцјене за наступ свих група, да би потом био одржан саста-нак жирија и умјетничких руководилаца фолклорних група.

Након тога услиједило је проглашење резултата које је обавила Снежана Максимовић. А резултати су следећи:

Дјечји узраст:

Кореографија најближа изворном народном стваралаштву: „Приказ покладних обичаја из Горње Ресаве” Културно друштво „Брдо” Крањ.

Најбољи сценски наступ: Српско културно умјетничко друштво „Видовдан” Љубљана.

Приказ оригиналног костима: „Игре из Лесковца” Српско културно друштво „Марибор” из Марибора.

Резултати наступа дјечјих фолклорних ансамбала:

1. КД „Брдо” Крањ 93,25
2. СКУД „Видовдан” Љубљана 92,75
3. СКД „Марибор” Марибор 90
4. КУД „Младост” Љубљана 86
5. СД „Др Младен Стојановић” Велење 83,25
6. КУД „Бела Крајина” Чрномел 78

Извођачки ансамбл КУД „Слога” Нова Горица

Снежана Максимовић, Златомир Бодирожа и Илија Јанковић

КУД „Бела Крајина” Чрномел бронза, СД „Др Младен Стојановић” Велење и КУД „Младост” Љубљана сребро, КД „Брдо” Крањ, СКУД „Видовдан” Љубљана и СКД „Марибор” Марибор злато.

У категорији извођачких ансамбала резултати су:

Најбољи костим СКУД „Видовдан” Љубљана.

Најбољи сценски наступ СКД „Слога” Нова Горица.

Најбољи играчки ансамбл СКУД „Видовдан” Љубљана.

Најбољи пјевачки ансамбл КПСХД „Вук Караџић” Радовљица.

Резултати наступа извођачких фолклорних ансамбала:

1. СКУД „Видовдан” Љубљана 97,75
2. СКД „Слога” Нова Горица 93,25
3. СКД „Марибор” Марибор 92,50
4. КПСХД „Вук Караџић” Радовљица 91,50
5. КУД „Младост” Љубљана 87,50
6. КУД „Бела Крајина” Чрномел 71

КУД „Бела Крајина” Чрномел бронза, КУД „Младост” Љубљана сребро, СКУД „Видовдан” Љубљана, СКД „Слога” Нова Горица и СКД „Марибор” Марибор злато.

Тако је прошао и тако је завршен 22. фестивал фолклорних група Савеза српских друштава Словеније. Друштвима која ће учествовати на 26. европској смотри српског фолклора дијаспоре у Београду желимо много успјеха и да нас својим учешћем и резултатима обрадују као и до сада.

Представници друштва

Текст и фото: Душан Јовановић

Семинар за умјетничке руководиоце фолклорних група

У Љубљани, у просторијама Српског културно умјетничког друштва „Видовдан“, а у организацији Савеза српских друштава Словеније и под окриљем Министарства културе Републике Србије, одржан је тродневни семинар за умјетничке руководиоце фолклорних група, чији је домаћин било СКУД „Видовдан“ Љубљана.

Семинар је почео у петак 23. фебруара 2024. са преко седамдесет пријављених учесника који су своје знање придобили из три различите области, и то: Методике народне игре са практичном примјеном у раду са фолклорним ансамблима, народних игара и пјесама из Пчиње и Краљева.

Полазници семинара на адресу СКУД „Видовдан“ долазили су из скоро свих градова Словеније, највећим дијелом из Љубљане, затим Крања, Марибора, Радовљице, Чрномелја, Нове Горице, Новог Места, Велења, Храстника и Постојне. Семинар је своју популарност достигао и у региону, обзиром на то да су учесници пристигли и из других сусједних држава Словеније као што су Аустрија, Њемачка, Хрватска и Италија. Своје знање су, по завршетку семинара однијели у Ријеку, Минхен, Грац, Филах, Клагенфурт, Трст и Вићенцу.

Добар одзив учешћа на семинару подстакли су прије свега квалитетни

Велимир Аџовски, Иџор Гудић, Владимир Милићевић, Жељко Крсмановић и Злајшомир Бодирожа

предавачи. Велимир Аговски, кореограф, професионални играч, умјетнички директор АКУД „Иво Лола Рибар“, сарадник у настави на предмету Народна игра и Методика народне игре на Институту за умјетничку игру у Београду започео је овај семинар представљајући учесницима своје знање кроз предавање и практично представљање свих сегмената тог

предавања. Представљена је структура народне игре, која подразумијева кинетику кретања тијела у простору, ритам народне игре и музичку пратњу као и емоционални доживљај народне игре.

Уз примјере играња самих елемената народне игре, учесници семинара су били упознати са разликама и

Полазници за пошврцама о похађању семинара

терминологијом која се употребљава у комбинацијама основних елемената за извођење одређених играчких образаца која се учестало понављала у времену и простору и као таква је била прихваћена од друштвене заједнице и на традиционалан начин била преносена са кољена на кољено.

У другом дијелу првог дана семинара, игре, пјесме, обичаје и народну ношњу из Пчиње, Краљева и околине представио је Игор Гудић, кореограф и директор КУД „Краљевачка ризница”. Да би се игра осјетила и правилно одиграла, пјесма отпјевала, најприје морамо да спознамо какав је био живот народа на том подручју. Као што је Игор Гудић објаснио, становништво Краљева и околине је подијељено на двије велике области и то: област којој припадају Гокчаница, Студеница и доњи Ибар и област Подибра и Надибра.

У овим областима данас живе искључиво Срби. О већим празницима окупљају се на саборима и играју код цркве, манастира или гдје у пољу или чак планини. Ту играју коло и пјевају. Најзначајније игре које су се преносиле са кољена на кољено, а које се и данас играју, игре које су учесници семинара научени су Звонце, Ђурђевка, Заврзлама, Врбљанка, Козарац, Румарин, Моравац, Чачанка, Осмица

Велимир Аџовски и полазници семинара

итд. Из области Пчињског округа обрађиване су игре Тешко оро, Осмача, Прешевка, Власинка, Емкино коло, Чачак, Шестица, Шврљиг и Бугарчица. Игра се најљепше уз добру и професионалну музичку пратњу коју је омогућио корепетитор на хармоници Владимир Милићевић.

Свој вриједан рад, предавачи и играчи су наставили у суботу 24. фебруара, гдје су продужили са учењем све до касних вечерњих сати.

Други дан је завршен уз много музике и пријатно дружење учесника гдје су се учесници семинара из различитих крајева Словеније и региона боље упознали и дружили.

У недјељу, задњег дана семинара, поновљено је све што је било научено током претходна два дана и усавршена већ стечена играчка знања. Услиједио је кратак говор захвале предавачима, учесницима и свим присутнима од стране организатора семинара и представника СКУД „Видовдан”.

За крај су предсједник Савеза српских друштава Словеније, Златомир Бодирожа, и представник Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, г. Владимир Котуровић, полазницима семинара подијелили потврде о учешћу и похађању семинара.

Александра Петровић

Игор Гудић и полазници семинара

Свети Василије Велики

– слава Удружења гуслара Словеније

Чланови Удружења гуслара Словеније прославили своју славу Светог Василија Великог

Славски обред одржан је 14. јануара 2024. у просторима Културног друштва „Брдо” Крањ, а водио га је протојереј-ставрофор Будимир Галамић, парох крањски. Ломљење славског колача обавили су Стојан Миловић и свештеник Будимир Галамић.

Након обављеног обреда и послужења славским житом отац Будимир је у својој бесједи честитао славу члановима Удружења гуслара Словеније из Кочевја рекавши: „Драга браћо и драге сестре, срећна вам слава светог Василија Великог, оца духовнога који задире у све поре нашега живота, са својим дјелом и својом теологијом, са свим оним што је напредно и добро. Честитам вама гусларима да чувате своју традицију. Онај ко чува своју традицију, чува своју вјеру, ко чува себе, чува свој дом, он поштује његово. Ко не чува своје од њега нема ништа, јер није добар човјек ако не поштује своје. У сваком случају ко нешто вриједи он мисли на себе, о себи, својој дјечи и своје чува. Срећна вам нова година и да будете здрави”.

Стојан Миловић је у својој здравици казао: „Поштовани гости, драго ми је што сте се данас окупили у оволиком броју. Да прво поздравим нашег свештеника оца Будимира, поздрављам председника Савеза српских друштава

Златомир Бодирожа, Стојан Миловић и Будимир Галамић

Словеније Златомира Бодирожу, све председнике и представнике који су дошли из друштава. Хвала вам да сте дошли на нашу славу, да прославимо данас Светог Василија Великог. Хвала вам што долазите на наше приредбе, дружимо се, хвала што позивате наше чланове да присуствују вашим догађајима. Најприје бих наздравио нашем куму данашњем Златомиру Бодирожи”.

Кум славе Златомир Бодирожа је у својој здравици рекао: „Часни оче, цијењени гости, ја сам почаствован што могу

данас да будем кум славе. Данас ми у ствари славимо три празника, Светог Василија Великог, мали Божић и нашу Православну Нову годину. Желим вам свима све најбоље у вашем животу”.

Домаћин славе Стојан Миловић наздравио је Митру Вујиновићу, председнику Културног друштва „Брдо” Крањ, а Митар Вујиновић је у својој здравици казао: „часни оче, уважени председниче Удружења гуслара Словеније, поштовани чланови Удружења и сви остали пријатељи, који смо се данас окупили у нашим просторима. Желим да вам свима честитам данашњу крсну славу, да вам пожелим да много година славите у здрављу и весељу, мир у души и срцу и здравље”.

Стојан Миловић је у своје име и у име Удружења гуслара Словеније из Кочевја захвалио Културном друштву „Брдо” за уступљене просторе за одржавање славе, а након тога позвао све госте за богату трпезу коју су спремили чланови Удружења.

Радоман Мајо Крговић је у својој бесједи „пропутовао кроз неке српске крајеве” и како каже гдје год се затекао наишао је на гусле и пјесму уз гусле, која је вијековима присутна код Срба,

Чланови друштва и гости на слави

Славски обред

посебно истакао: „Да прођемо кроз нашу прошлост, да бисмо били спремни за будућност”. Тим ријечима је најавио музички дио славског весеља.

Прво је наступио гуслар Давор Вулевић који је отпјевао пјесму посвећену Мојковачкој бици, а затим је пјевала група састављена од пјевача из Крања и Кочевја, уз пратњу Паје Вученовића на гуслама. На крају је својих неколико минута добио и гуслар Зоран Миловић, са својом веома лијепог пјесмом.

Поред домаћина, чланова Удружења гуслара Словеније, на слави су били и представници друштава: СКД „Петар Кочић” Крањ, са Крстаном Шућуром, предсједником друштва на челу, СКД „Ново Место” Ново Место, које је предводила Нада Цукут, предсједница друштва, затим КУД „Бела Крајина” Чрномељ са предсједницом Сњежаном Бранисављевић, СКПД „Свети Сава” Крањ са Милком Давидовић, предсједницом друштва, чланови СКУД „Кочевје” из Кочевја и Невена Бркић Ступар, учитељица Допунске школе на српском језику.

Слава је протекла у веома добром и лијепог расположењу, а домаћин се побринуо да све буде онако како то обичаји и захтијевају.

Текст и фотографије: Душан Јовановић

Пјевачке групе

Давор Вулевић

Зоран Миловић

Давор Вулевић и Мајо Крковић

Савиндан 2023

Српско културно просвјетно друштво „Свети Сава” Крањ свечано прославило Савиндан, славу друштва и свог заштитника Светог Саву

Славска свечаност одржана је 27. јануара 2024. у просторима друштва у Крању.

Славски обред је обавио јереј Бранислав Тодорић уз саслужење Драгише Лазовића. Послије освећења и благосиљања славског колача, жита и славске трпезе, обављено је ломљење славског колача које су обавили Љубиша Гојковић, кум славе, Милка Давидовић, предсједница друштва и отац Бранислав, а домаћице су затим све присутне и госте послужиле славским житом и славским колачем. Послије тога отац Бранислав је у својој здравици одржао и пригодну бесједу у којој је рекао:

Ломљење славској колача

„Честитам славу предсједници друштва Милки Давидовић и кумство куму. Нека вам Бог помогне и благослови и подари свако добро и све милости у благословном дану у којем смо се окупили да прославимо ову велику славу великога Србина. Како данас можемо видјети у више мјеста гдје у Србији свака школа прославља, слави његово велико свето име а ево имате и ви част да славите, поред јутрос свете литургије и службе гдје смо обиљежили светом литургијом, гдје су дјеца рецитовала пјесме о Светоме Сави и Господу Богу. Да овдје, како можемо рећи, и ми окупљени под окриљем Светога Саве, кога прослављате као свога заштитника и кога молимо да

умоли Господа Бога за свако добро за вас и за ваше чланове и свакога добронамјернога госта, како се каже у нашем старинском обичају и вјеровању. Како нас је учио Свети Сава, да су нам данас свакоме госту и намјернику врата отворена. Велики човјек, како можемо рећи, велики човјек, монах, духовник, градитељ, просвјетитељ и шта још не рећи, не набројати, а опет ништа не рећи, за највећу главу у нашем српском роду, највећег Србина и највећег свеца Божјег кога наша црква има. Јер његовом је заслугом обиљежена и владавина државе и свете цркве. Године 1219. када смо добили самосталност, и када је он управо постао први српски архиепископ. И хвала Богу и данас

та наша света црква је одана њему, и самим тиме велики свети дан свједочи захвални дан српског народа који му из захвалности подиже и самим тиме не заборавља сва дјела, нити може заборавити оно што је он учинио за све нас. Зато ја не бих пуно дуљио. Нека је срећна слава свима, нека вас Господ Бог благослови, да у радости и Божјем благослову живите и ви у миру, у слози и љубави, како нас је учио Свети Сава ријечима Господњим, проповиједао ријечи из Јеванђеља по којима је живио, да и ви живите у таквоме миру и благостању. Да будете успјешни уз Божји благослов на свим наступима и свему овоме периоду који претходи. Да још више оснажите своје друштво. Ви сте старо друштво, не само у Крању, него и на цијелој територији Словеније, који сте срећни са овим светосавским митом, као вашег заштитника, да тако буде и да остане. Да вас Бог сачува и подари мир и напредак, слогу и братску љубав, коју је, опет кажем, Свети сава проповиједао и учио људе да се Богу моле, и да Господу Богу служе, тако да исто и ми са браћом својом да будемо слуге и да се молимо Господу Богу за свакога човјека. Нека је срећна слава и свако добро од Господа Бога да буде. Амин”.

Госћи и чланови друштва

Јанез Черне, замјеник градоначелника Крања, је у својој здравици истакао да

је Свети Сава један од највећих Срба у историји. Споменуо је и похвалио активности СКПД „Свети Сава“, као што је фолклор, али и друге облике дјеловања друштва. Изрекао је признање како друштво поштује свој идентитет и традицију. За много ствари друштво може бити поносно. На крају је предсједници друштва Милки Давидовић и свим члановима друштва честитао славу.

Кум славе Љубиша Гојковић захвалио се за кумство и свима пожелио срећну славу.

Милка Давидовић је рекла да Златомир Бодирожа није могао доћи на славу и зато је овластио Крстана Шућура да се обрати присутнима, што је он учинио и као представник Савеза српских друштава Словеније и као предсједник СКД „Петар Кочић“ Крањ. У свом говору је рекао да оба друштва добро сарађују. Споменуо је дјело Светог Саве

Кума и кум славе

везано за вјеру, културу и све остало што чини један народ. Захвалио се на позиву и пожелио срећну славу и свим члановима друштва и њиховим породицама срећу, здравље и љубав.

Звоне Гантар је поздравио присутне у имену Фолклорне групе „Сава* Крањ, и рекао да му је велика част што су дуго година заједно и што су добри пријатељи и жели да тако остане.

Нага Мајкић и Милица Драјић

Милан Стојановић из КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица је пожелио свима срећну славу, да дуго славе и да имају напредак у друштву сваке године.

На слави су били, поред наведених гостију, и Зоран Зец, спонзор друштва, као и Игор Велов и Соња Машић, чланови Градског вијећа Крања.

Митар Вујиновић, предсједник КД „Брдо“ Крањ и вијећник Градске општине Крањ, је обраћајући се свештенику, члановима друштва, спонзорима и гостима рекао да му је велика част да је данас овдје са њима и да може у свом имену и у име друштва „Брдо“ да честита славу и да пожели да много година славе у здрављу и веселу, да мир и љубав завлада свуда.

Након здравице и пригодне бесједи оца Бранислава Тодорића, као и здравица гостију, приступило се славском ручку, припремљена је врло богата трпеза са разним јелима.

Зоран Јауз је честитао славу у име СД „Др Младен Стојановић“ Велење и пожелио да друштво „Свети Сава“ још дуго, дуго година слави своју славу.

Након што су се гости и слављеници окријепили храном и пићем, на ред је дошла пјесма, а за то су се побринули чланови мушке пјевачке групе СКПД „Свети Сава“, који су отпјевали неколико српских народних пјесама. Са пјесмом се наставило и последије славског ручка, а заиграло се и српско коло, као што је и уобичајено на славама, да се заигра и запјева.

Пјевачка група

Тако је Српско културно просвјетно друштво „Свети Сава“ прославило Савиндан – свог заштитника, и не само свог, јер Свети Сава је заштитник васколиког српског народа и српски народ ће га поштовати и славити све док постоји. Чланови друштва и гости растали су се у нади да ће још много година славити своју славу, један од најстаријих обичаја не само у српском народу, већ и даље.

Текст и фото: Душан Јовановић

Светосавски дани 2024

Српско културно просветно друштво „Свети Сава” Крањ са неколико догађаја приредило и извело Светосавске дане

Први догађај је Савиндан, крсна слава, о коме доносимо посебан чланак у овом броју „Мостова”, а након тога уследили су други занимљиви догађаји.

Фестивал народних ношњи

Да би приказали богатство српских народних ношњи, као и део који поседује друштво, организован је „Фестивал народних ношњи”, који је одржан 16. фебруара 2024. у Светосавском културном центру, пред око шездесетак посетилаца који су имали прилике уживати у богатству српске народне ношње.

Водитељка програма Јелена Богдановић поздрвила је присутне и најавила овај догађај, а присутнима се обратила и Милка Давидовић, председница СКПД „Свети Сава”. Пре приказа ношњи Мушка певачка група СКПД „Свети Сава” отпевала је на почетку неколико српских изворних песама.

У својој најави Јелена Богдановић је истакла: „Народне ношње, све до почетка двадесетог века, и у материјалима и у обликовању, биле су претежно производ домаће кућне и сеоске радности. Рукотвориле су их сеоске жене, с тим што су понеке делове радиле и сеоске занатлије. Искуство и традицију преносили су старији на млађе, с колена на колено”.

Најмлађи чланови груписава

У наставку представљене су ношње друштва, а Јелена Богдановић је веома опширно говорила о свакој ношњи појединачно. Прво је представљена женска шумадијска народна ношња, која се састоји од кошуље, сукње, јелека и кецеље. Мушку шумадијску народну ношњу чине јелек, антерија (врста кратког капута), кошуља, панталоне, појас (тканица), чарапе, опанци и шајкача. Шумадијску народну ношњу представили су најмлађи чланови друштва као и они старији.

Друга по реду је била лесковачка народна ношња, у којој су заступљене

готово све вештине занатства које су потребне за израду народних ношњи, а њу код мушке ношње чине: шубара, јелек, појас, кошуља, панталоне, чарапе, опанци, а код женске: марама, јелек, фуца, кецеља, појас, кошуља, чарапе и опанци.

За банатску ношњу је речено да ношња ове регије има једноставност као једну од основних обележја. Мушка ношња се састоји из: дугачких гаћа, односно врло широких панталона, међутим, носе и црне платнене или чојане чакшире, затим кошуља, јелек, чизме, опанци или ципеле. Често се може видети и шешир

Банаш

Бела Крајина

Димишровіраг

Косово и Меішохија

и шубара. Женски одевни делови ове ношње су хаљине или сукње и блузе од белог платна, са извезеним цветним елементима на рукавима и околу врата. Јелек и кецеља су углавном црне боје са везом. уколико се носе, мараме се везују на потиљку. На ногама жене носе или ципеле, а могу се видети и зепе и банатски опанци.

У наставку је приказана народна ношња Подгрмечка. То је ношња која припада већој групи сличних тзв. Динарских ношњи. Главне карактеристике динарских ношњи су: ланена дуга кошуља, зубун, хаљина и прегача. Мушку ношњу карактеришу: кошуља од лана, истог кроја као и женска, само дуга до кољена и везена бијелим концем. Од горњих одевних предмета разликујемо: зубун, кожун и хаљина.

Следећа је била ношња из Димитровграда. Мушка делови: опанци, чарапе, панталоне, појас, зубун, кошуља, шубара а женски делови ношње: опанци, чарапе, кецеља, сукно, хаљина бела, појас, марама

Косово и Метохија одликују се веома разноврсним народним ношњама које се истичу по богатству боја, облика и украса. Настајале су током дугог низа година. Ношње садрже елементе разних културних утицаја који су се сучељавали на овом простору током историјских епоха. Делови мушке народне ношње Косова: опанци, чарапе ручно штрикане, панталоне, појас ручно ткан, кошуља са чипком, јелек украшен гајтанима, шајкача, а женски делови ношње: опанци, чарапе ручно штрикане, хаљина са везом, кецеља

Заједничка фотографија

ручно ткана и везена (бошча), ресица ручно рађена, јелек, марама.

На крају приказивања ношњи представљена је ношња из Беле Крајине. Бијела платнена народна ношња ткана од лана, а све више од памука, карактеристична је за Белу Крајину. Ношња се увелике разликује од традиционалних народних ношњи других крајева, јер је одећа у потпуности бела. Аксесоари данас су: каишеви, траке, чарапе (женска ношња), накит, марамице су у боји. Мушкарци носе широке црне капе са широким појасом, жене бијеле. Старија народна ношња била је само бела и није садржавала друге делове одеће или накита. Врло позната личност из Беле Крајине, која тера зиму и најављује прољеће, је Зелени Јуриј. Носи народну ношњу, само што је преко ношње окићен и брезовим гранчицама.

На крају програма Мушка певачка група СКПД „Свети Сава“ отпевала је још неколико песама, а дружење ја настављено уз закуску коју су припремили домаћини.

Ускликнимо с љубављу
Међународни фолклорни фестивал „Ускликнимо с љубављу“, у склопу „Светосавских дана“, одржан је 17. фебруара 2024. у Дому културе Кокрица у Крању, пред више од двеста посетилаца.

У поздравном говору водитељка програма Јелена Богдановић је рекла: „Поштовани! Зашто слаavimo Светога Саву? Славу и ауторитет Светога Саве међу Србима није надмашио нико од српских историјских личности. Ниједан од њих није толико омиљен и толико утицајан међу Србима као Свети Сава.

Лесковац

Подгрмеч

Шумадија

Заједничка фотографија

Он је обдарио Српску Православну Цркву и српски народ духом и особинама које су биле неопходне за њихово одржање кроз њихову мученичку историју. Свети Сава је 1219. године издејствовао независност Српске

Православне Цркве. Треба нагласити да српско Светосавље није друкчије од руског, грчког, бугарског, румунског, јерменског, грузијског или од било којег православља других народа. Православни верници по свету поштују

Дјецја група СКПД „Свети Сава“ Крањ

Женска њевачка група СКПД „Свети Сава“ Крањ

Госћи и публика

Јелена Бојдановић

своје светитеље, а Срби имају Светога Саву као свога најомиљенијег.

Место његовог рођења била је Рашка али његово духовно рођење је било на Светој Гори. Заједно са својим оцем Стефаном Немањом, некадашњим владарем Србије, који је у монаштву назван Симеон, и братом, Стефаном Првовенчаним, чије монашко име је Симон, Свети Сава је саградио манастир Хиландар који је већ више од осам векова колевка нашег Православља. Будући да је сам био веома образован, знао је важност образовања и уложио је велики труд на образовању свога народа.

Срби у Словенији смо веома поносни на свој етнички идентитет. Ми са поносом облачимо своју народну ношњу, освештавамо своје домове и поштујемо иконе светитеља, свирамо своју народну музику. Ми редовно прослављамо дан своје крсне славе, као своје националне и верске празнике. У Словенији са поносом чувамо свој етнички идентитет, културно наслеђе, језик и веру. Са поносом прослављамо Светог Саву, заједничку славу свих нас. Да живимо сви у слози Свети Сава Ти помози! Ускликнимо с љубављу!"

Након увода о поздравног говора Јелена Богдановић је на бину позвала Златомира Бодирожу, председника Савеза српских друштава Словеније, који се обратио присутнима, наглашавајући значај оваквих догађаја којима се чува традиција, вера, култура и свеукупни идентитет српског народа.

Присутнима се обратила и поздравила и Мања Зорко, заменица градоначелника Крања, која је похвалила овакве приредбе и начин очувања културе, традиције и идентитета.

Јелена Богдановић је затим на бину позвала најмлађе „светосавчиће“ који су свој наступ почели са „Светосавском химном“, а затим одиграли сплет српских игара.

Иза најмлађих чланова фолклорне групе СКПД „Свети Сава“ на сцени су се појавили они најстарији, ветеранска фолклорна група, која је одиграла игре из Лесковца.

Гости Фестивала су били чланови Македонског културног друштва „Свети Кирил и Методија“ из Крања, који су приказали занимљив сплет игара из Македоније.

Редовни гости су и суседи из Фолклорне групе „Сава“ Крањ који су одиграли сплет словеначких народних игара, а након њих је Женска певачка група СКПД „Свети Сава“ отпевала сплет српских изворних песама.

Играма из Груже представили су се чланови дечје фолклорне групе из СД „Др Младен Стојановић“ из Велења, а затим су наступили чланови извођачког ансамбла КПСХД „Вук Караџић“ из Радовљице. Наставило се песмом у извођењу Мушке певачке групе СКПД „Свети Сава“ Крањ.

У наставку програма ветеранска фолклорна група СКД „Петар Кочић“

Мушка њевачка љуба Ејно друштво „Српски соколови Козаре“ Приједор

Фолклорна љуба Ејно друштво „Српски соколови Козаре“ Приједор

Крањ одиграла је кореографију под називом „Недељом ми долазио Миле“, игре из Ужица, а ветеранска фолклорна група КПСХД „Вук Караџић“ из Радовљице представила се играма из Ниша.

Из Приједора, Република Српска, стигли су чланови Етно друштва „Српски соколови Козаре“, који су се

прво представили својом певачком групом која је отпевала неколико крајишких песама, на после њих су чланови ветеранске фолклорне групе ДКД „Ново Место“ из Новог Места одиграли игре из Ужица.

Наставило се изворном народном песмом у извођењу Мушке певачке групе СД „Др Младен Стојановић“ из

СКПД „Свети Сава“ Крањ

Велења а гости из Приједора добили су још једну прилику да се представе крањској публици. Прво је фолклорна група одиграла сплет игара из Србије а затим певачка група отпевала неколико крајишких песама.

Програм су завршили чланови Мушке и Женске певачке групе СКПД „Свети Сава” са својим песмама, а затим се Милка Давидовић, председница СКПД „Свети Сава”, обратила присутнима и захвалила на посети, а учесницима поделила захвалнице у знак сећања на овај догађај.

Дружење је настављено уз живу музику и добро расположење.

Дан поезије – Сретење, „С песмом у завичај”

Светосавски дани су обележени и књижевном делатношћу, односно литерарним вечером под називом „С песмом у завичај”, који је одржан 24. фебруара 2024. у Светосавском културном центру у Крању пред великим бројем гледалаца.

Овај скуп био је посвећен књижевном стваралаштву др Весе Преодојевића, а на њему су учествовали литерарни ствараоци Смиљана Кондић и Остоја Шобот, који су читали један мали део из свог богатог књижевног дела, а своју песму прочитала је и Милка Давидовић, председница СКПД „Свети Сава”.

На почетку програма Мушка певачка група СКПД „Свети Сава” отпевала је нешто из свог репертоара и тиме употпунила ово лепо вече. Присутне су поздравили Милка Давидовић, председница СКПД „Свети Сава” и Златомир Бодирожа, председник Савеза српских друштава Словеније.

Др Васо Преодојевић, Смиљана Кондић, Остоја Шобот, Милка Давидовић и Златомир Бодирожа

Пољед на публику и учеснике у програму

Била је ово прилика да се публика, они који то нису раније имали могућност, упозна са богатством дела др Весе Преодојевића. Иначе његова дела су била изложена, тако да је свако могао да види шта је др Васо Преодојевић написао, и о чему је писао. Кроз веома занимљив начин представљања поезије и прозе, како др Весе Преодојевића, исто тако и кроз приказивање, односно читање, песама и прозних текстова Смиљане

Кондић и Остоје Шобота, и сама публика је на неки начин „отишла” до свог завичаја, јер треба напоменути да је центар збивања у већини дела учесника у програму управо завичај.

Поред освртања на завичај, др Васо Преодојевић је говорио о томе како треба да чувамо наше културно и историјско благо, да не препустимо забораву, јер су његова дела намењена како старијима, који се сећају много тога о чему се пише у његовим делима, то је намењено и младима, да се упознају са прошлошћу и да то преносе на будуће генерације. На крају програма Милка Давидовић је уручила поклоне и захвалнице учесницима у програму, др Васо Преодојевић је поклатио друштву нека од својих издања, женска и мушка певачка група отпевала још једну песму, а све се завршило уз дружење и закуску коју су спремили домаћини овог догађаја.

Публика

МКД „Свети Кирил и Методиј“ Крањ

ФС „Сава“ Крањ

СД „Др Младен Стојановиќ“ Велење

КПСХД „Вук Караџиќ“ Радовљица

СКД „Пејшар Коџиќ“ Крањ

КПСХД „Вук Караџиќ“ Радовљица

СКД „Ново Месио“ Ново Месио

Певачка група СД „Др Младен Стојановиќ“ Велење

Прослава Светог Саве у Новој Горици

Српско културно друштво „Слога“ Нова Горица је и ове године у сарадњи са допунском школом српског језика организовало, сада већ традиционалну, прославу школске славе Светог Саве, у дворани Омладинског центра у Вртојби. Била је то још једна прилика да се најмлађи чланови друштва, млади фолклораши друже са ученицима српске допунске школе, и то управо на сам дан Светог Саве. Мада се и овом приликом показало да су многи од ученика истовремено и ученици српске допунске школе. То им наравно само служи на част, и младима и њиховим родитељима који несебично улажу своје време и труд у очување националног и културног идентитета најмлађе генерације. Креатор програма и уводни говорник на свечаности је овог пута била учитељица Тамара Сврзић која је говорила о значају Светог Саве и Светосавља за српски народ и његову духовност. Учитељица Тамара заслужује све похвале, рекли би и дивљење за исказани ентузијазам, вољу и жељу да

најмлађе поучи највреднијим знањима из културне и националне историје Срба, да их подучи правилној употреби матерњег језика, да буде њихов узор и васпитач у правом смислу те речи. Такође су се и овом приликом исказали млади, најмлађи чланови фолклорне секције Слоге, предвођени њиховим инструкторима, сада већ искусним фолклорашима, Даном, Саром и Момчилком. Све то, наравно под будним оком координаторке фолклорне секције и потпредседнице друштва, Биљане Савић.

Програм је овог пута водила, повезивала, и говорила одломке из свог стваралаштва, млада песникиња „Слоге“, Тина Јаћимовић. Сви они заслужују једно велико признање и похвалу.

Програм је био изузетно лепо и креативно осмишљен. Смењивали су се наступи младих музичара, ученика Српске допунске школе, са фолклорним

кореографијама најмлађих чланова Слоге. У централном делу програма млади су говорили најлепше и најзанимљивије приче из живота Светог Саве. Ређали су се рецитаторски наступи, уклопљени у симпатичну драмску сценографију необавезног кућног разговора младих ученика на тему живота и достигнућа Растка Немањића - Светог Саве.

Целовечерњи програм започео је химном Светог Саве, а завршио се симболичним ломљењем славског колача и поделом пакетића свим учесницима, које су припремили родитељи ученика и СКД „Слога“.

По завршетку програма за све присутне организовано је забавно вече и игранка. Још једном све похвале креаторима и извођачима.

Аутор текста: Маријана Живковић

Свети Симеон Мироточиви

Културно друштво „Брдо” Крањ и ове године свечано прославили своју славу и заштитника Светог Симеона Мироточивог

Славска свечаност одржана је 25. фебруара 2024. у просторима друштва у веома пријатној атмосфери и са великим присуством гостољубивости. Прије славског обреда дјечја пјевачка група Културног друштва „Брдо” отпјевала је неколико духовних пјесама. Славски обред, освећење славског колача и жита и благосиљање трпезе, обавио је протојереј-ставрофор Будимир Галамић. Након послужења житом ломљење славског колача обавили су Митар Вујиновић, предсједник КД „Брдо” и Златомир Бодирожа, кум славе.

Свештеник Будимир Галамић обратио се слављеницима и гостима, честитао им славу и пожелио среће, радости и благостања у раду друштва и њиховом личном животу. У својој честитки и здравици је рекао: „У идућу недјељу се на литургији чита једно јеванђеље које ми зовемо „Јеванђеље о блудном сину”. Зато што је отац подијелио своје имање на два сина своја, и да свако брине о свом имању. Овај један остао са оцем, био добар и честит, а овај други отишао у свијет бијели, све своје имање протраћио, и дошао до ничега, и био у ситуацији да не зна куд ће са собом. И каже: „У мога оца има свега, свашта и свачега, а ја се по бијелом свијету мучим. Идем ја да пробам код мога

Митар Вујиновић, Будимир Галамић и Златомир Бодирожа

оца да ли би ме примио”. И врати се он своме оцу, а отац приреди тако велику свечаност да је изненадио и себе и друге колико се он обрадовао своме сину који је од њега блудно отишао. А Свети Сава од Стефана Немање отишао у Свету Гору, однио своју круну да не буде наследник. А он није као „блудни син” отишао. Отишао је да се моли Богу, отишао је Небеском Оцу, не да растаче, него да скупи и обогати. И када је он дошао у Свету Гору онда се замонашио и скупио сва духовна

блага. И онда је позвао свога старога оца Симеона – Стефана Немању, да види шта је царство Небеско, да осјети све благодати Божје, и да их усвоји и да их прими. И старац Стефан оде код Саве, сина свога, и син га с радосћу дочека и замонаши и да му монашко име Симеон. И Бог своју радост покаже на Симеону, јер је наградио га светим животом, наградио га са свим што може да буде награђено од Небеског Оца. Све благодати које очекујемо од Бога, он је добио. Син је био радостан, он је био радостан, а када се после преставио Господу, Господ је показао својим дјелима како награђује. Његове мошти су биле нетјељене, мироточиве. Из његових моштију је израсла лоза, из које и дан данас расте грожђе и од кога многе жене нероткиње, по благодати, молитвама и осталим добијају дјецу. Лекарски не могу да добију дјецу, али по милости Божјој, Божјој љубави, добијају дјецу. Значи, ако имамо вјере, љубави. Још једна ствар. Браћа су се измирила над моштима Светога Симеона. Било је мало закувало, помирило се. Тако да је Свети Симеон био награђен у својој старости због своје вјере, због своје љубави. Његов син није био „блудни син”, него син окупљања јединства са Богом. Ви тога Симеона славите. Нека вам је срећна и Богом благословена

Пјевачка група КД „Брдо” Крањ

слава на многа љета. Амин”.

Након тога присутнима се обратио и Митар Вујиновић који је у својој здравици рекао:

„Часни оче, хвала на молитви, лијепим жељама које сте упутили за здравље, срећу и напредак нашег друштва. Са нама су данас наши драги гости: Матјаж Раковец, градоначелник Крања, Александра Гаталица, први савјетник и аташе за културу у Амбасади Републике Србије у Словенији. Поздрављам Владимира Котуровића из Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, тако да је велико задовољство што су они данас овдје са нама. Драго ми је да је данас по први пут наша замјеница градоначелника Мања Зорко. Дозволите ми, драги гости, да поздравим и представнике друштва. То је Српско културно просвјетно друштво „Свети Сава” из Крања са предсједником Милком Давидовић на челу, Мирослав Мартић, предсједник Културно просвјетно спортског и хуманитарног друштва „Вук Караџић” из Радовљице, Крстан Шућур, предсједник Српског културног друштва „Петар Кочић” из Крања, наши пријатељи из Културно умјетничког друштва „Бела Крајина” из Чрномеља са предсједником Сњежаном Бранисављевић. Добро нам дошли. Са нама је данас и предсједник Удружења гуслара Словеније Стојан Миловић. Са нама су данас и наши донатори, Жељко Савановић, Љубиша Гојковић и Зоран Зеџ. Ја бих данас истакао и нашу Ружу Шућур која се побринула за доста хране данас, да не набрајам шта је све спремила, она је стварно уложила доста себе. Ту је и наш прошли кум. Ја бих још поздравио нашег

Владимир Коџуровић, Александар Гаџалица и Матјаж Раковец

координатора славе Славка Кондића и радну екипу данашњу, који су се стварно својски потрудили. Са нама је данас и наш пријатељ из Загреб Драгиша Пилиповић из Српског националног вијећа Загребачке жупаније, са својим сином. Добро нам дошли. Имамо још спонзора који су требали доћи из Камника, браћа Лазић, а ту су, добро нам дошли. Тако да и свима другима који помажу рад друштва се захваљујем. Ми смо ушли у тридесету годину рада друштва. Значи, тридесет година није мало. Било нас је једанаест потписника на оснивачкој скупштини, од тих једанаест је остало још пар, који смо у свему томе устрајали, и није нам ни жао. Није нам жао зато што се појављују и млади људи и који ће сигурно ово преузети. Све наше активности у овој години ће бити у смјеру тих тридесет година, од данашње славе, па следећег

Фестивала ветерана, који ће бити 6. априла, а нормално нека централна прослава ће бити у октобру на Данима српске културе. Видите и сами наше друштво се труди да некако обухватимо сегменте, слава, велика наша традиција. Хвала вам свима. Прву здравицу моме пријатељу и данашњем куму славе Златомиру Бодирожи. Хвала куме, да си ми жив и здрав. Надам се да ће нам Бог дати здравља и снаге да устрајемо у свему овоме. Наздравље”.

Кум славе Златомир Бодирожа захвалио се на здравици следећим ријечима: „Часни оче, поштовани пријатељи Културног друштва „Брдо”, уважени високи гости, свима заједно срдачан поздрав у моје име, а користим прилику и да вас поздравим у име Савеза српских друштава Словеније, којем тренутно председавам. Заиста не бих да дужим, да не бисте предуго стајали, можемо послје да мало проговоримо. Мислим да је потребно да кажем да је моје задовољство и моја радост баш ове године да сам кум ове славе и свих присутних овдје, из разлога, као што је предсједник напоменуо, тридесет година постојања овог друштва и успјешног рада. Јубилеј је то заиста вриједан поштовања, са друге стране можда мало заборављам и не сјећам се, предсједник је напоменуо, наша слава, крсна слава је под заштитом УНЕСКО-а као нематеријална културна баштина и баш ове године слави десет година од када је то уписано у УНЕСКО, тако да је ово двострука јубиларна година за нас. Слава спада у један од најбитнијих елемената нашег идентитета, културе, традиције и богате културне баштине. Слава се код Срба слави осамсто

Госћи на слави

година, са кољена на кољено. Тако и ми имамо право да очекујемо да ће наши потомци наставити у истом интензитету и да чувају наш идентитет кроз тај облик славе. Не могу а да не захвалим властима Градске општине Крањ који помажу у нашем очувању свега овога и нашега идентитета. Ми смо заиста захвални због тога, и захваљујући њиховој помоћи ми смо се данас окупили овдје у оволиком броју. А свакако желим вјеровати да су се и они увјерили да смо то ми заиста зарадили. У то име и у многа љета у будуће је вам желим свако добро и срећу свима вама, и свима вашима, да вас срећа прати и нека вам је данашња слава на здравље и духовно уздизање. Живјели”.

Митар Вујиновић је у здравици Матјажу Раковцу, градоначелнику Крања, истакао да је већ при њиховом првом сусрету видио да је Матјаж Раковец отворен за разговор. „Можемо рећи да смо поносни што имамо таквог градоначелника. Ми, друштво „Брдо” вјероватно не бисмо овако ни изгледали да није Матјажа, као што јест. Матјаж има пријатеља по цијелој Србији, а сада нећу пуно о томе говорити, само да знате, да он и преко тих пријатеља нама помаже, тако да му од срца хвала. Видјели сте шта је новог урађено, нова фасада, нова улазна врата. Простори су заиста лијеви. Од срца, Матјажу, хвала и увијек добро дошао”- рекао је у здравици Митар Вујиновић. Матјаж Раковец је у одговору на здравицу истакао: „Срдчан поздрав свима. Сећам се како је било пре тридесет година, 1994. Драго ми је што је Крањ тако отворен град, драго ми је што чувате своју културу, што ваша деца настављају традицију, вашу традицију, вашу културну традицију, а

Госћи и чланови друштва

ви морате да чувате то. Морате заправо одржавати све ове везе које имате са својом домовином. Имате две домовине, имате Словенију, имате Србију, али морате задржати ону аутентичну. Ми, народи бивше Југославије, тако смо мали и морамо да се држимо заједно. Увек истичем да су у Крању сви добродошли, помажемо свима, па и осталим друштвима, да сачувају своју традицију. Много сте помогли да Словенија буде то што јесте, да Крањ буде то што јесте. Тако да честитам славу. Митре, као пријатељу, искрене честитке. Живели”.

Сљедећа здравица Митра Вујиновића намијењена је Александру Гаталици, првом савјетнику и аташеу за културу у Амбасади Републике Србије, великом пријатељу друштва. Одговарајући на здравицу Александар Гаталица је рекао: „Драги пријатељи, браћо и сестре, срећна слава. Драго ми је што сам поново овде, мислим да по други пут у овом мандату, није последњи пут. Желим да вас поздравим и да вам честитам славу. Драго ми је што се

видимо у оволиком броју, да на овај начин чувате нашу традицију, нашу историју, нашу веру, а уједно, као што је и градоначелник рекао, да будете прави грађани Крања, на понос Крања, да будете они који доприносе напретку. Господине Златомире, драго ми је да честитам на кумству. Драги Митре, драги пријатељу, драго ми је да је ово већ једна дубока веза. Амбасада Србије, као што знате подупира ваш рад. Срећна слава”.

Митар Вујиновић је, након здравице Александра Гаталице, свима присутнима упутио здравицу и добродошлицу а онда наздравео и Драгиши Пилиповићу из Загреба, који се захвалио на позиву и истакао да већ двије године постоји сарадња између Српског националног вијећа Загребачке жупаније и Културног друштва „Брдо” Крањ, и да се међусобно посјеђују. Свима је зажелио срећну славу.

Славској свечаности су се нешто касније придружили и Јанез Черне, замјеник градоначелника Крања и Катја Штруц, вођа кабинета градоначелника.

Након здравица приступило се славском ручку, а богату трпезу припремили су чланови друштва, а послужење је вршила веома ангажована и пријатна радна екипа. У току славског ручка честитке су упутили и сви остали представници друштава.

Како би слава прошла без пјесме, и то оне праве, народне, изворне, са огњишта, и пјесмом је употпуњена ионако лијепа и свечана атмосфера.

Текст и фото: Душан Јовановић

Госћи и чланови друштва

Бадњи дан у Вуку

Мјесец јануар као и сваке године доноси нам наш најрадоснији празник – Божић. Чланови друштва КПСХД „Вук Карацић” Радовљица трудимо се одржати што више наших старих обичаја и пренијети их на наш подмладак.

Тако су и ове године наши мушкарци дан уочи Божића, на Бадње јутро отишли у шуму и усјекли бадњак, којег су унијели у наше нове просторе.

Такође за тај исти дан унијели су и сламу те припремили „терен” за пијукање, којем су се наравно највише обрадовали наши најмлађи чланови. Тако су наши „мали вукови” тај дан постали пилићи и весело су сакупљали слаткише, бомбоне и орахе из сламе. Многи међу њима уз све то су у своје кесице накупили и неколико сламе, али то им није покварило веселја и расположења.

После успјешног пијукања сви заједно смо позвали и Божић Бату, који

је донио богате пакетиће за све који су били вриједни и добри у прошлој години.

Ове године поклон је заслужило 42 наших чланова, млађих од 10 година и надамо се, да ће тај број бити из године у годину још већи. Једва чекамо прилику за нова дружења, гдје ће се поново окупити све генерације наших чланова и својски потрудити да одржавамо наше обичаје.

Снежана Радић

Јубиларни десети ГОДИШЊИ КОНЦЕРТ

Кад смо први пут организовали наш годишњи концерт, 2012. године, имали смо визију, да би нам такви концерти постали трајни. Кроз године труда, рада, годишњих концерата, па чак и пандемије, ове године смо организовали наш јубиларни десети годишњи концерт, на којем су као и претходних година, учествовале све фолклорне и пјевачке групе.

Концерт је одржан 2. фебруара 2024. у Позоришту „Тоне Чуфар“ на Јесеницама, а отворила га је мушка пјевачка група, са пјесмом „Болна љуба, болна лежи“, а женска пјевачка група са пјесмом „Прошетај ми злато“. После пјевачких група са игром су наставили извођачи, који су се по први пут представили са кореографијом под називом „На Васкрс у околини Београда“. Шаренило на бини позоришта Тонета Чуфарја на Јесеницама већ на самом почетку концерта, дало је на знање, да публика неће гледати само шаренило игре и пјесме, већ ће уживати и у шаренилу традиционалне ношње, коју друштво посједује. По први пут су се

на бини појавили најмлађи чланови дјечијег фолклорног ансамбла, то су дјеца до шест година, и представили се публици са „Сплетом игара и пјесама из Србије“. У извођењу су им помогли поједини чланови старијег дјечијег ансамбла, а такође и публика са огромним аплаузом. „Игре из Кобишнице“ одиграли су наши ветерани, а „Игре из Славоније“ старија дјечија група.

Послије игре, поново је дошла на ред пјесма и наше пјевачке групе, и као што

приличи 10. јубиларном концерту, на видео биму приказали смо публици како су изгледали наши годишњи концерти од самог почетка до данас, са којег се могао видјети наш напредак из године у годину. Наш гост на концерту је као већ и претходних неколико година, био оркестар из Банатског Новог Села из Србије, који су ове године испратили све играчке и пјевачке тачке од почетка до краја. Како се програм концерта приближавао крају, тако се повећавао играчки темпо, па су следећи на бину стали извођачи са појединим члановима из припремне групе и приказали „Игре из Владичиног Хана“. Да су наши ветерани још увијек у доброј кондицији, приказали су играма из Ниша, под називом „Иде деда низ долину“.

За мало предаха од игре и пјесме, пред крај концерта, на бину је изашао предсједник друштва Мирослав Мартић, који се обратио публици, свим гостима и учесницима. За сам крај концерта, пјевачке групе представиле су се пјесмом „Тишина нема влада свуд“ а наш извођачки ансамбл премијерно је извео „Игре из Димитровграда“, и завршио концерт са тако званим бисом поменутих кореографије. Овим путем желимо да се захвалимо свима, који су на било који начин допринијели, да и овај концерт буде незабораван, а ми ћемо се трудити, да и даље наставимо са нашом визијом у годинама које предстоје.

Сандра Јевтић

Годишњи концерт КУД „Младост” Љубљана

Након вишегодишње паузе Културно умјетничко друштво „Младост” из Љубљане одржало свој Годишњи концерт

Овај, за друштво велики и веома значајан догађај био је 16. марта 2024. у Центру културе Шпански борци у Љубљани пред око четири стотине посетилаца и гостију који су имали прилику да виде учешћа свих фолклорних група КУД „Младост”, као и гостију из Краља и Клагенфурта. За Годишњи концерт било је велико интересовање како чланова друштва, родитеља, тако и других љубитеља фолклорне умјетности, односно народних игара и пјесама.

Прво се на сцени појавила Пјевачка група КУД „Младост” која је отпјевала пјесму „Што гу нема Цвета”, музички аранжман Вања Диздаревић, умјетнички руководилац: Снежана Максимовић. Након њих извођачки ансамбл КУД „Младост” одиграо је кореографију под називом: „Бурђевдан у Пасјану” – Игре са Косова, аутор кореографије: Дејан Милисављевић, музички аранжман: Мирољуб Тодоровић-Јимму, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

Послије уводног дијела публици и гостима обратила се Снежана Максимовић, која је водила програм Годишњег концерта. У свом поздравном говору рекла је:

Зоран Јанковић

„Поштовани посетиоци, драги гости, љубитељи традиционалне игре, песме и музике, родитељи, пријатељи, добро вече. У времену сивила и на неки начин ускраћене слободе, схватили смо колико смо у друштву заправо потребни једни другима, колико нам је недостајало да се ухватимо за руке и у колу заиграмо, да се загрлимо, запевамо и поносно се дружимо. Срећна сам што могу поново да изговорим реченицу, добродошли на наш концерт. После ове животне лекције, поново смо пронашли време за оно што нас истински радује и повезује, а то је игра, песма и музика, наш циљ којем смо предани од самог почетка. Вечерашњи број у сали говори о томе да и даље подржавате наш рад и да сте верни „Младости.” Срдачно вас све поздрављам а посебан поздрав нашим драгим гостима, а то су: Зоран Јанковић, градоначелник Љубљане, Горан Марковић, отправник послова у амбасади Републике Србије, Златомир Бодирожа, председник Савеза српских друштва Словеније, протојереј Борислав Ливопољац, парох љубљански. Захваљујем се бројним спонзорима и донаторима који нас подржавају и помажу нам у нашем раду: Јавни фонд Републике Словеније за културне

Горан Марковић

Снежана Максимовић

делатности и Министарство културе Републике Србије који су финансијски подржали овај пројекат, Министарство спољних послова републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, Градска општина Љубљана, Дадоград д.о.о, Радград д.о.о, Пица дом, Лесковачки жар Кордун, Жаре – сервис спортске опреме, Ла фод, Фруцтал, Паркетарство Ненад, Рестаурација Ел цласицо, Видак Симић, Жељко Пијетловић, сви родитељи који су донирали на пикнику.

Од септембра месеца, својски смо се трудили и радили да надокнадимо све пропуштено, а вечерас на неки начин беремо и плодове свога рада. Заједно са нашим гостима уживаћемо у лепоти различитости и креативности како би сачували наше српско културно наслеђе, а наш пут следеће најмлађи који и настављају вечерашњи програм. Уживајте!”

Затим је на бину позвала Зорана Јанковића, градоначелника Љубљане, који је поздравио све присутне и пожелио учесницима срећан наступ.

Снежана Максимовић је позвала Горана Марковића, отправника послова у Амбасади Републике Србије, који је такође пожелио добар наступ свим фолклорним групама и захвалио се КУД „Младост” да ради на очувању српске традиције и културе.

Након поздравних говора гостију Снежана Максимовић је најавила најмлађе учеснике у програму, а то су били чланови млађег дјечјег ансамбла „Цицибани” који су се представили „Дечијим пјесмама и играма из Србије”, аутор кореографије Александра Ђирковић, музички аранжман Вања Диздаревић, умјетнички руководилац Александра Ђирковић. Својим симпатичним наступом имали су веома велику и бурну подршку свих гледалаца, а посебно родитеља и родбине.

Послије „Цицибана” на ред су дошли чланови омладинског ансамбла КУД „Младост”, који из себе имају велики

Цицибани - КУД „Младост” Љубљана

број учешћа на разним догађајима и приредбама. У свом првом наступу ове вечери приказали су кореографију која носи назив „Игре из Владичиног Хана”, аутор кореографије Милорад Руњо, музички аранжман Жанијел Шубља, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

На ред је дошла још једна дјечја група, они мало старији, који су се представили кореографијом „Игре из Ужица”, аутор кореографије Бојан Антонић, музички аранжман Вања Диздаревић, умјетнички руководилац Анђела Серенчеш.

Након њих на сцену су ступили гости из Крања, чланови омладинског ансамбла културног друштва „Брдо”, који су се љубљанској публици представили са кореографијом „Игре из Пчиње”, аутор кореографије Милан Гламочанин, музички аранжман Жанијел Шубља, умјетнички руководилац Милан Гламочанин. Својим наступом заслужили су као награду велики аплауз публике.

Свој премијерни наступ имали су чланови припремног ансамбла Куд „Младост”, који су веома лијепо и успјешно извели кореографију која носи назив „Игре из централне Србије”,

Извођачки ансамбл КУД „Младост” Љубљана

Пјевачка група КУД „Младост” Љубљана

аутор кореографије Бојан Антонић, музички аранжман Вања Диздаревић, умјетнички руководилац Катарина Јанковић.

Публици се поново обратила Снежана Максимовић која је навела: „Култура је попут цвета. Од нежне стабљике и пупољка до расцветане лепоте, која својим мирисом испуњава душу, срце разигра и живот лепшим и богатијим учини. Она је оно најлепше и највредније што сваки народ чува и преноси на генерације које долазе. Својим различитим облицима, попут дуге најлепших боја нуди ужитке, оплемењује и плете пријатељске везе међу појединцима и народима. Она је она. На око невидљива, а чврст и постојан мост који повезује, не познаје границе, својом снагом се шири, обогаћује и траје. Када нас живот однесе далеко од завичаја, када гнездо савијемо чак у другој држави, са собом носимо своју културу. Тако настају прелепи догађаји у којима уживамо, осетимо дашак тоpline и припадања коренима, иако наше стабло под другим небом расте и плодове рађа.

Омладински ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Знате ли за оне тренутке када водите разговор са људима и дотакнете се једне посебне теме. Та тема у вашем саговорнику узрокује нешто предивно. Настане му сјај у очима и огроман осмех на уснама. То је када причате о нечему према чему гајите огромну количину љубави. За све нас је та посебна тема, фолклор! Фолклор је уметност, фолклор је више од тренинга, фолклор је више од обичне игре. Фолклор је нешто кад

доживиш, једноставно живиш цео живот. Фолклор је круг који чува све што је смо и што ћемо бити. Фолклор смо ми сви.”

Наставило се игром и пјесмом, на ред је поново дошао извођачки ансамбл који се овога пута представио кореографијом „Златиборка ја сам” – Игре из Ужичког краја. Аутори кореографије Горан Пауновић и Властимир Вељовић, музички аранжман Дарко Ћитић, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

Оркестар

Још једна фолклорна група КУД „Младост” имала је свој премијерни наступ, а то су били чланови рекреативне фолклорне групе који су извели кореографију под називом „Игре из Лесковца”. Аутор кореографије Бојан Антонић, музички аранжман Вања Диздаревић, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

Омладински ансамбл КУД „Младост” добио је још једну прилику, и искористио

Заједничка фотографија свих фолклорних група КУД „Младост” Љубљана

на свој начин, веома добро, а одиграли су кореографију под називом „Жоака дака поц” – Влашке игре из Радујевца, аутор кореографије Милорад Руњо, музички аранжман Жанијел Шубља, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

Гости из Клагенфурта, чланови извођачког ансамбла Српског културног друштва „Завичај” приказали су лијепу кореографију која носи назив „На сеир момку и девојци” – Свadbени обичај Врањског поља, аутор кореографије: Слободанка Рац, музички аранжман: Дарко Ђитић, умјетнички руководилац Марко Смоловић. Публика је са великим симпатијама и аплаузом наградила госте из Клагенфурта.

И трећи пут на сцени се појавио извођачки ансамбл КУД „Младост”, прво је Пјевачка група, мушка и женска, отпјевала пјесму „Погледајде мој жаране”, музички аранжман Жанијел Субља, умјетнички руководилац Снежана Максимовић, а затим је извођачка фолклорна група одиграла кореографију „Голуб г’ка на јабука” – Игре из Босилеградског Крајишта,

Дјечји ансамбл КУД „Младост” Љубљана

КД „Брдо” Крањ

Припремни ансамбл КУД „Младост” Љубљана

Рекреативни ансамбл КУД „Младост” Љубљана

Аутор кореографије: Слободанка Рац,. Музички аранжман: Јулијан Рац, умјетнички руководилац Бојан Антонић.

Наступе фолклорних група КУД „Младост” пратио је оркестар у које су били Вања Диздаревић, контрабас, Вид Бањац, фрула и кларинет, Дејан Панић, хармоника, Стефан Самарџић, тапан и други....

На крају програма присутнима се поново обратила Снежана Максимовић, рекавши: „Друштво младост, отворено за свакога, примило је у загрљај било кога ко је желео бити део породице младости. И данас, кад се осврнемо уназад, не знамо шта је лепше. Да ли наше заједничко коло или стечена пријатељства, љубави и бракови који су се ту родили, а најлепше је када се све споји, шта човек више да пожели. У нашем друштву влада право другарство и пријатељство, али за сву ту хармонију потребан је и председник друштва. Молим господина Бојана Антонића да ми се придружи на сцени.”

Бојан Антонић се у свом дирљивом и веома осјећајном говору захвалио

публици на подршци, као и свим учесницима у програму, а затим подијелио захвалнице руководиоцима фолклорних група: Александри Ђирковић, Анђели Серенчеш, Аници Ђукић, Катарини Јанковић, као и Снежани Максимовић, умјетничком руководиоцу пјевачке групе.

Након тога уручио је захвалнице за учешће у програму гостима из Крања и Клагенфурта, Милану Гламочанину за КД „Брдо“ Крањ и Владимиру Ђорићу за СКД „Завичај“ Клагенфурт.

Бојан Антонић предсједник КУД „Младост“ уручио је захвалницу Видаку Симићу, оснивачу и дугогодишњем предсједнику КУД „Младост“, као и Драги Војводићу, такође дугогодишњем предсједнику КУД „Младост“. За дугогодишњи и успјешан рад у друштву захвалницу је уручио и Душану Јовановићу, секретару друштва.

И тако се дошло близу краја овог лијепог програма, али не баш до самог краја, јер је преостало још једно пријатно и дирљиво изненађење за Бојана Антонића, које је Снежана Максимовић најавила ријечима:

„Сваки тренутак вечерас био је доживљај за себе. Разиграно коло у

СКД „Завичај“ Клагенфурт

Омладински ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Извођачки ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Извођачки ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

којем се лепота младости, слила са лепотом ношње у слике које ћете надам се још дуго памтити. А најлепшу слику припремили су сва деца младости за свог уметничког руководиоца Бојана Антонића.”

На бини су се окупили сви фолклорашаи КУД „Младост“, а у име свих Бојану Антонићу се захвалила Тамара Њењић, а преко пројекције приказан је филм са фотографијама и видео исјечцима о дјеловању друштва.

Снежана Максимовић је одјавила овај догађај рекавши: „Хвала свима што сте нам вечерас пружили оно најбитније. Вашу подршку и ваш аплауз.”

Дружење уз живу музику настављено је у гостиони „Портал“ гдје је приређена вечера за све госте и учеснике у програму.

Текст и фото: Душан Јовановић

Редовна годишња скупштина СКД Слога

СКД „Слога“ Нова Горица је у недељу 11. фебруара 2024. одржало своју редовну годишњу скупштину друштва. Била је то 29. по реду скупштина, односно задња пре јубиларне 30. скупштине која ће бити и изборна.

На скупштини, која се традиционално одржава у великој сали ЗКД Нова Горица, уз присуство довољног броја чланова за кворум и одлучивање, разматрани су извештаји о раду и пословању друштва у

претходној години, као и планови рада за текућу годину.

Извештаје о раду поднели су: Дејан Јовић о раду спортске секције, Биљана Савић о раду фолклорне секције, Илија Јанковић о раду извршног одбора и друштва у целини, Драган Савић о финансијском пословању друштва, Божо Мркоњић испред надзорног одбора, те Драго Савановић испред суда части.

Након подношења извештаја и презентације планова рада исти су једногласно усвојени од стране присутних. Том приликом разматрана су и друга актуелна питања од значаја за рад друштва у текућој години.

Аутор текста: Сениша Живковић

Месец матерњег језика

У фебруару је Српско културно уметничко друштво „Видовдан“ из Љубљане реализовало низ догађаја, а све у оквиру јединственог пројекта под називом „Месец матерњег језика“. Пројекат је превасходно био намењен припадницима српског народа који живе у Љубљани и околини, док је највећи број догађаја у оквиру самог „Месеца матерњег језика“ био намењен деци и омладини. Циљ „Месеца матерњег језика“ био је, пре свега, очување српског националног идентитета и културе, али и образовање и упознавање млађих генерација са српским језиком, граматиком и правописом, као и са употребом страних израза и фраза у свакодневном говору.

У пројекту је учествовало неколико стручњака и познавалаца поменуте тематике, а највећи удео у реализацији „Месеца матерњег језика“ имао је Бојан Јокановић, дипломирани теолог из Добоја (Република Српска), учитељ и илустратор, који је првенствено међу младима, а и генерално, препознатљив и популаран захваљујући својим илустрацијама „Сизифова борба за правопис“. Своје радове објављује на друштвеним мрежама на којима га прати преко педесет хиљада корисника. Аутор је трилогије књига о правопису у којима је васпитно-образовну улогу дао митолошком јунаку Сизифу. Јокановић је објавио и збирку фраза народних израза у српском језику „Неће гром у коприве“, „Азбука бојанку“ и „Илустровани бонтон за најмлађе“.

Прве у низу догађаја у оквиру Месеца матерњег језика биле су радионице за децу под називом „Забавом до знања“. Радионице на тему српског језика и правописа, али и ликовне радионице, одржао је Бојан Јокановић. На радионицама су учествовала деца узраста између пет и петнаест година, и то чланови дечје и омладинске групе нашег друштва, као и ученици Српске допунске школе у Љубљани.

Централни и највећи део пројекта представљао је „Дан за матерњи језик“, сачињен из неколико сегмената. „Дан за матерњи језик“ је започео панел разговором на тему српског језика, дијалеката, правописа и проблематике употребе жаргонских израза међу младима. У разговору су учествовале,

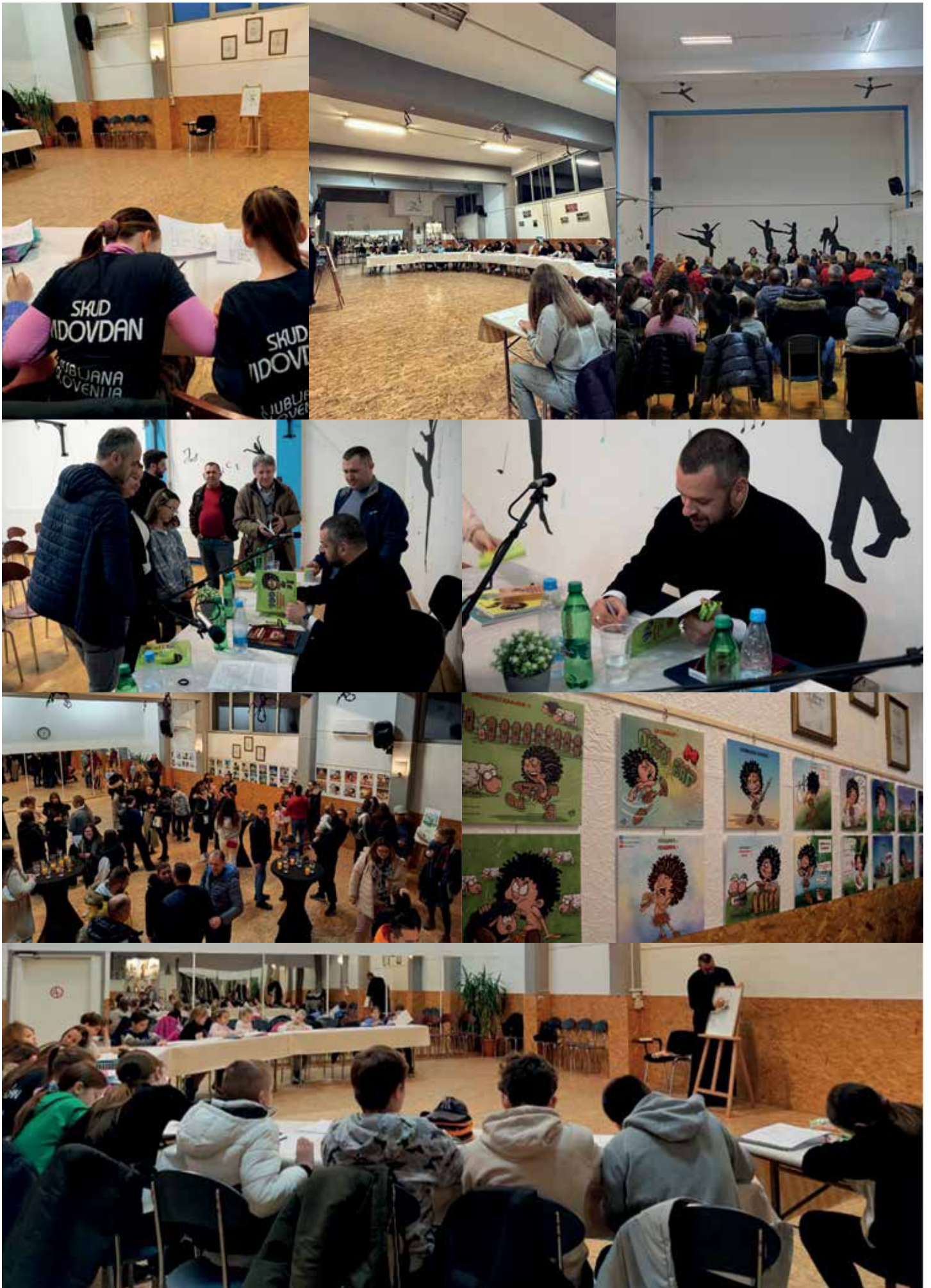
поред већ поменутог Бојана Јокановића и мр Весна Анђелковић, дипломирана глумица, која је Факултет драмских уметности завршила у Београду, а која живи и ради у Словенији, као и Светлана Тодоровић, наставница српске допунске школе у Љубљани. Панел разговор је водила чланица друштва Јелена Самочета.

„Дан за матерњи језик“ је био настављен презентацијом и потписивањем књига господина Јокановића (100 Сизифових правописних правила 1, 2 и 3). У наставку је уз пригодан коктел за посетиоце и говорнике свечано отворена изложба радова посвећених правописним недоумицама „Сизифова борба за правопис“ аутора Бојана Јокановића. Изложба илустрација била је отворена током читавог месеца фебруара, па су чланови свих секција СКУД „Видовдан“, имали прилику изложбу обићи и погледати сваким даном.

Пројекат је био реализован уз помоћ и подршку Министарства културе Републике Србије и Јавног фонда Републике Словеније за културне делатности. За реализацију догађаја су заслужни и: ЕКО Клинер д.о.о., Пренова – Градбеник д.о.о., Т.Р.П. Милан Благојевић с.п.

Данијел Серчић

Језичке недоумице

Како се пише, како се каже - 16. део

Авион који вози или авион којег вози

Пише се **авион који вози**.

Акузатив односно заменице **који** гласи **који** за предмете а **којег(а)**, **ког(а)** за жива бића: **авион који вози човек којег** познајем.

Банкин или банчин

Пише се и једно и друго.

Присвојни придев од **банка** гласи и банкин и банчин.

Наши репрезентативни речници, Речник САНУ и Речник Матице српске, дају предност облику са извршеном палатализацијом: **банчин**.

Именица банка потиче из италијанског *banca* што значи клупа.

Банкари су постојали још у старој Грчкој и звали су се трапезисти од грчког *trapeza* што значи сто.

Веб-сајт или вебсајт

Најраспрострањеније је писање на енглеском – *website* и *web site*.

Према Правопису, пише се са цртицом: веб-сајт, веб-сајта, веб-сајту итд. Множина је веб-сајтови.

Гледао или гледо

Пише се **гледао**.

Дариом или Даријом

Пише се и једно и друго.

Женско име Дарија у инструменталу гласи **Даријом**, а интернационално име Дариа у инструменталу гласи **Дариом** (као и мушко име Дарио). У првом случају чува се ј на крају основе.

Екстрат или екстракт

Пише се **екстракт**.

Од латинског *extractum* што значи оно што је извађено, извучено, кондензована материја, прехрамбени производ или фармацеутски препарат и *extractus* извод из књига или списка и срж, суштина, језгро нечега, оно што је најбоље или најлепше у некој ствари.

Задаци или задатци

Пише се **задачи**.

У номинативу множине именице задатак, после губљења непостојаног а,

губи се и сугласник т испред ц (зато што сугласник ц има вредност гласа сливеног од елемената [т] и [с]) па од *задатци добијемо задаци: **школски задаци, домаћи задаци, писмени задаци**.

У номинативу једнине и у генитиву множине остаје непостојано а: **зadataк-зadатка-зadатку-зadатак-зadаче-зadатком-зadатку** у једнини и **зadаци-зadатака-зadацима-зadатке-зadаци-зadацима-зadацима** у множини.

Изблиза или из близа

Пише се **изблиза**.

Прилог **изблиза** који значи *из нејо-средне близине, приближно*, пише се спојено: он никад изблиза није видео краља.

Једноипособан стан или једноипособан стан

Пише се **једноипособан стан**.

Стан који се састоји од једне и по собе је једноипособан. Придеви изведени од вишечланих имена пишу се спојено: **једноипособни, једноипогодишњи, једноипосатни, једноипочасовни, једноипомесечно, двоипомесечна**.

Једноцифрен или једно цифрен

Пише се **једноцифрен**.

Формант бројних сложеница **једно** пише се спојено: **једнообразан, једносмеран, једнорог, једномесечни, једнобродан, једнобојан, једногласно, једноособни, једноипособни, једногодишњи, једноипогодишњи, једносатни, једноипосатни, једночинка**.

Карата или карти

Пише се **карата**.

Генитив множине од именице **карта** гласи **карата** не карти.

Израз градити куле од карата значи *заносити се неосиварљивим плановима*.

Лицитарска срца или лецедрерска срца

Пише се и једно и друго.

Од немачког *Lebzelter* што значи *онај*

који прави шарене медене колаче и ишрачке од шестиа украшене олегалцима и воском.

Макроелементи или макро елементи

Пише се **макроелементи**.

Префиксоид макро се увек пише састављено: **макроекономија, макрорегија, макробиотика, макрокосмос, макропроцесор**.

На телефону или крај телефона

Пише се и једно и друго.

Крај телефона и **поред телефона** значе крај/поред телефонског апарата а **на телефону** не значи на апарату него на телефонском систему.

Различити изрази, за различите слушајеве. „Крај телефона” значи или поред уређаја или онај који тренутно говори са друге стране линије. „Извините, ко је крај телефона?” „На телефону” значи на телефонској линији: „Ено је, на телефону.”

Овде или овдје

Пише се и једно и друго.

Екавски **овде** а ијекавски **овдје**.

Певаћемо или пева ћемо

Пише се **певаћемо**.

Глаголи чији се инфинитив завршава на **ти** (**певати, добити, писати, бринути, програмирати, рачунати**) имају два облика футура И: **ја ћу певати и певаћу**. **Ћу, ћеш, ће, ћемо, ћете, ће** када се налазе иза глагола пишу се спојено са њим.

Ранг листа ранг-листа

Пише се **ранг-листа**.

Сати или часова

Пише се и једно и друго.

Сат је турцизам (из арапског) и означава справу за мерење времена и двадесет четврти део дана, час: купио сам сат, колико је сати.

Час је реч словенског порекла и значи школски час, полицијски час, врло кратко време, тренутак, трен: узимати часове, за тили час, час посла, у зао час. У значењу шестдесет минута користи се само у административном стилу у свечаном саопштавању времена.

То сновиђење или та сновиђење

Пише се **то сновиђење**.

Сновиђење је именица средњег рода и значи *указа, ушвара, појава у сну*.

У осталом или уосталом

Пише се **уосталом**.

Уосталом је речца која се ујошребљава кад се износи још нека околност сајасна са смислом већ реченој, најошлеику, најзад. Уосталом, како хоћеш.

Одвојено се пише веза предлога у и придева остали који значи *друи, уни: у осталом* делу света.

Финансијски или финансијски

Пише се **финансијски**.

Финанс, финансије, финансијер, финансирати.

Фиока или фијока

Пише се **фиока**.

Датив је **фиоци**. Деминутив и хипокористик је **фиокица и фиочица**.

У Речнику Матице српске постоји реч **ладица** која значи исто што и фиока а у Речнику САНУ постоји и реч **ладла**.

Хвали ми или фали ми?

У значењу „недостаје ми“, правилно је **фали ми**. Хвалити значи говорити с одобрењем о некоме.

Целобројан или цело бројан

Пише се **целобројан**.

Префиксоид **цело** пише се спојено: **целодневни, целовечерњи, целокупан, целовит**.

Часком или часом

Пише се и једно и друго.

И прилог **часком** и прилог **часом** значе *на брзину, за мало времена, зачас, брзо*.

Израз не часити ни часа значи *не оклеваи, радиши што је моуће брже*.

Честитки или честитци

Пише се **честитки**.

Датив од именице **честитка** гласи **честитки** и мало необично **честици**.

Сугласник **т** се губи испред африкате **ц** (зато што сливени сугласник **ц** у првом свом делу садржи елементе гласа **т**) па облик *честитци није правиан.

Често пута или често

Пише се **често**.

Често је прилог који значи *мноо уиша*, често пута је плеоназам. Може се рећи и више пута или много пута: често мислим на тебе или много пута те се сетим.

Шери-бренди или чери-бренди

Пише се и једно и друго.

Пошто се ради о ликеру од трешања, исправније би било **чери-бренди**.

Шетам или шећем

Пише се и једно и друго.

Од глагола **шетати** презент гласи **шетам** и ређе **шећем**.

Шефица или шефовица

Пише се и једно и друго.

Шефица је жена шеф, а **шефовица** је шефова жена или шефица.

Нека занимања и титуле у женском роду имају дублетне облике. То значи да су у процесу стабилизације. Професорка Свенка Савић сматра да облик шефица има негативно афективно значење (тај облик се везује за женске особе којима се нешто приговара), па би требало давати предност облику шефовица.

Шизофренија или схизофренија

Пише се и једно и друго.

Обичније је **шизофренија, шизофреничар, шизофреничарка**.

Шиљака или шиљкова

Пише се **шиљака**.

Генитив множине од именице **шиљак** гласи **шиљака**: шиљци-шиљака-шиљцима-шиљке-шиљцима-шиљцима. Израз бери кожу на шиљак значи *буди сиреман на баиине, казну или какву одговорност*.

Широкогрудост или широкогрудност

Пише се и једно и друго.

Онај који је великодушан, који има много разумевања за друге, он је **широкогруд** или **широкогрудан**.

Шифарник или шифрарник

Пише се и једно и друго.

За оба облика постоји језичко оправдање, али би било боље употребљавати облик **шифарник** јер за њега постоји више потврда у језичким приручницима.

На основу шифр- додаје се суфикс -ник, па се у сугласничку групу -фрн-, која је тешка за изговор, умеће непостојано а и добијамо шифарник. Исто и у **шифарски**, придев забележен у Речнику Матице српске, или **цифарник** и **цифарски** (добијено на исти начин као шифарник и шифарски) од цифра, такође забележено у Речнику Матице српске и Правописном речнику М. Шипке.

Од основе шифр- граде се именице, придеви и глаголи: (де)**шифрант**, (де)**шифровање**, **шифрирање**, **шифрантски**, (де)**шифровати**, односно, **шифрирати**, све потврђене у Речнику Матице српске. Облик **шифрарник** се може добити од основе шифр- наставцима ар и -ник.

Шифри или шифара

Пише се и једно и друго.

Именице чија се основа завршава на два или три сугласника граде генитив множине на два начина: уметањем непостојаног а и завршним дугим а (шифара) или дугим и без вокализације непостојаног а (шифри). Неке именице женског рода имају у генитиву множине дублетне наставке: **шифри** и **шифара**.

Шкот или Шкотланђанин

Пише се и једно и друго.

За становнике **Шкотске** Правопис препоручује **Шкот** и **Шкоткиња** боље него Шкотланђанин и Шкотланђанка.

Шланк или шланг

Пише се **шланк**.

Од немачког *schlank* што значи витак, танак.

Шлауф или шлаух

Пише се **шлаух**.

Од немачког *Schlauheit* што значи гумено црево или унутрашњи, гумени део точка.

Шминки или шминци

Пише се **шминки**.

До сибиларизације (промена **к** у **ц** испред **и**) не долази у речима код којих би промена довела до удаљавања од основног облика.

Шортс или шорц?

Иако се прихватају и један и други, сматра се да је правилније “шортс” и Правопис препоручује **шортс**.

Шпајз или шпаиз

Пише се **шпајз**.

Од немачког *Speisekammer* што значи остава, место за остављање јела.

Шрафцигер или одвијач

Пише се и једно и друго.

Боље је **одвијач** или **одвртач** уместо стране речи шрафцигер.

БАШ НА УСКРС...

- Марко, стани, ако за Бога знаш! - готово полушапатам јави се Трифун и песницом лијеве руке чврсто стисну Маркову мишицу.

Изненађен болом у мишици, али и изгледом Трифуновог лица, Марко застаде, не стиже ни поставити било какво питање, већ погледа у правцу испружене Трифунове десне руке.

Другог дана Ускрса, те ратне 1915-те године, у једној од три собе приземне куће Сретена Грујића, ради бдјења поводом трагичне смрти његовог сина, окупила се фамилија и старији свијет из комшилука.

У тек скованом сандуку, постављеном на средину собе, обучено у ново сељачко оди-јело, почивало је тијело младог мушкарца.

На дугим клупама, смјештеним дуж зидова, сједили су само старији, а остали, нарочито млађе жене и одраслија дјеца, ћутке су стајали, гледали у кревет и у пламен свијеће крај покојниковог узглавља.

Крај сандука, на ниском трonoшцу сједила је мајка. Док је дрхтавом руком миловала модро и надуло лице свога сина, тихо је плакала уз повремено нарицање:

- Рано моја! Зар си баш на Ускрс мор'о ићи и од ускршње софре отићи...? Јој мени! Мајко моја и Богородице пресвета...!

- Био си с Трифуном, синовче...? - обрати се дјед Никола Марку, који је ћутећи сједио поред њега, с чудним грчем на лицу.

- Био сам, дједе... Јуче, некако предвече, пошли смо до оних наших обора да нахранимо овце, и баш на крају шумице, поред самог пута, о грану једног храста... Није било лако гледати... А ни Трифуна смирити. Кад смо га скинули, тијело је већ било хладно, али се још није било укочило.

- Значи, није било дуго прошло како се...

- Не бих знао кад је то учинио, а Трифун рече да је из куће изашао у сами цик зоре, јер је морао журити да рано стигне у Добој и јави се у војну команду, у тачно речено вријеме.

Дјед Никола дубоко уздахну и, ко

зна коме, гласно постави питање:

- Што баш на Ускрс...? Па, још тако рано...?

- Снајка Ранка рече да је и он био тужан што неће са својом чељади бити за ускршњом софром. Грлећи малог Тодора, молио га да слуша мајку, а њој пожелио да се сретно породи, па, ако роди сина, да му да име Желимир.

- Нисам, синовче, чуо за такво име.

- Нема га у нашем крају, али ми је он сам причао да је тамо, негдје на фронту, упознао војника који се тако звао, и кад је рањен, баш је он помогао да га пренесу до санитета. Преживио је захваљујући њему и често га је спомињао.

- Зна ли Трифун зашто му је брат сам себи пресудио?

- То не знам, али знам да је био забринут за њега, јер се због војног позива био веома узнемирио и стално понављао: „Нећу поново ићи у тај проклети рат...“

- Ко јуче да је било - сјетно ће дјед Никола - кад оно прошле године, чим изби рат и цар Фрањо нареди да се купи војска, одмах позваше њега и мог унука Лазара. Лазар лако крену, а Илија тешка срца изиђе из авлије. Чуо сам да је Трифун молио власти у вароши да њега узму умјесто брата. Сироти Илија, вратио се рањен и болестан, а од нашег Лазара, ни трага ни гласа, као да је, не дај Боже, у црну земљу...

- Жив је он и једном ће се само појавити. Видјећеш, дједе Никола. Онакви, као што је ваш Лазар, знају се снаћи и у најтежим приликама. Тешко је за овакве као што је Илија. Шта с онима, а није их мало, што су слични њему? Нису сви способни за рат, јер им је срце голубије, па нису у стању ни пуцати, ни душевне напоре поднијети.

Кад сам за Божић долазио кући и чуо да се вратио слаб и болестан, отишао сам да га видим, а он, чим остадосмо сами, упита:

- Марко, има ли тамо у вароши неки лијек за спавање, али да се не сања...?

Тад ми се жалио да ноћу не може заспати, а, ако и заспи, онда сања све страхоте које је видио на фронту.

Поново и јасно види повјешане цивиле крај путева којим су пролазили, а у двориштима спаљених кућа мртва тијела жена и дјеце.

У неком селу, крај Шапца, морао је претражити једну кућу, а унутра, пред упаљеном свијећом и иконом Светог Николе, свеца који се слави и у његовој кући, стајала је старица и скрушено се молила. Излазећи из куће, рекао је да унутра нема никог, али тад се, рече, у њему нешто сломило... Није више био у стању ни обарач повући, ни руке подићи на предају.

Сањао је глад, хладноћу, влагу која им се увлачила у кости док су лежали у рововима и патњу рањених војника док су у мукама умирали.

- Сад се мученик од свега смирио. А ти, синовац, како ти је тамо у вароши?

- Не могу дједе рећи да ми је лоше, кад знам како је тежак живот овдје на селу. Постављен сам за учитеља у једној школи. Поред варошке дјеце нађе се и понеко дијете са села, што ме посебно радује. Кад год могу дођем кући да видим своје. Али, овај Ускрс, сва је прилика, никад нећу заборавити.

Трећег дана након сахране, на капији се појавила војна полиција с налогом да ухапсе војног бјегунца Илију Грујића. Пред кућним вратима стајао је Сретен, до њега мајка у црнини и снајка Ранка с малим Тодором испред себе. Само је Трифун изашао пред њих, предао им војни позив који је нашао у братовом џепу и упутио се с њима на сеоско гробље.

Испред свјеже хумке кратко су застали, са дрвеног крста гласно прочитали: „Илија Грујић 1885. - 1915. г.“ опоменули Трифуна да с доказом о смрти сутра обавезно дође у војну команду, а онда отишли низ стрми, кривудасти пут.

Ружица Кљајић

ПРИЧА О БЛАГУ

(Негдје у Босни, април 1992.г.)

С почетка маја деведесетдруге године, за вријеме доручка у болничком ресторану, четири колегинице почеше разговор на тему која је била можда мало необична, али разумљива, с обзиром да су разговор водиле жене. Стално присутна неизвјесност и црна сјенка рата, увелико се надвила над њиховом варошицом. Свако јутро се на посао долазило са помијешаним осјећањем; срећан си што си ту, на мјесту гдје си провео велики дио живота и осјећаш се некако сигурно међу познатим људима, али истовремено, у души је нека ледена зебња и страх од питања: - Гдје ћу сутра бити...?

За вријеме доручка се осјети неко благо опуштање, па се и оваква питања постављају:

- Па, драге моје даме, шта ћемо са златником? - упита Ханка, затим и не чекајући одговор настави: - Синоћ сам, као и обично, била на кафи код комшинице Наде. Док ме испраћала кући, стално се осврћући, позва ме да кренем за њом на једно мјесто у дворишту. У своје хладне и немирне дланове узео моју лијеву руку и рече ми полушпатом:

- Комшинице, ко зна шта се, кад, и коме може десити, али, ако да Бог, па ти преживиш, ту, - па ми показа гдје - налази се вриједност која може стати у мало, знаш оно: са вјеридбе, вјенчања, рођендана, брачних годишњица... Ето, све је стало у то мало. Прва си ми комшиница и увијек смо се пазиле, па ти и вјерујем... Ако затреба, знам да ћеш знати шта с тим.

Затечена њеном молбом, молила сам је да не тражи тако нешто од мене, али кад сам осјетила да је то очајнички захтјев који је немогуће одбити, пристадох. Забринута кренем кући, али и с питањем упућеним самој себи: - Шта ћеш ти са својим златом? Нема га мало. Гдје га склонити и коме повјерити? Ма, смислићеш ти већ нешто, тихо рекох сама себи, али и сумњам да ћеш ноћас лако заспати.

Затим је Ханка некако нагло заћутала. Чинило се, да се поново вратила на стазу између Надине и своје куће.

- Имаш право што мислиш о томе - рече Рабија промуклим гласом страственог

пушача. -Ја сам моје бисере, али и остало, склонила на сигурно и немам намјеру да о томе било коме говорим. Нека буде како је суђено. Немам дјецу као ти и Нада. Послије мене, потоп, како неко рече.

Као да ју је неко прозвао јави се Нермина:

- Морам признати да сам о томе и ја размишљала. Знате да волим бијело злато и да ми је такав сав накит. Много вриједи, а пошто је овај наш град ко кућа на путу, ко зна ко, и каква ће војска у њега стићи, ја ћу своје благо склонити код мојих родитеља. Тамо је најсигурније. Признајем, тешко ћу се од њега растати. За сваки комад знам гдје и кад сам га купила, колико сам задужила плату и какве све изговоре смишљала да пред мојим мужем оправдам трошкове, што он, чини ми се, никада није разумио и одобравао.

- Шта је, Марија? Што ти ћутиш? Ми рекосмо своје и сад је на тебе ред. Шта ти планираш са својим благом?

То Ханкино питање као да врати Маријине одлутале мисли, па рече:

- И ја о томе размишљам, и то не од синоћ. Али, мој проблем је сложенији од вашег.

- Како? Зашто? - упиташе углас.

- Знате, моје благо није ни бијело ни жуто злато, ни бисери ни корали. Мене то никад није занимало, а и они око мене, као да су то знали, па се и нису трудили да ми га нешто поклањају. Моје благо не може стати у замућуљак, непромочиву кутију, у малу скривену шупљину, или бити закопано у земљу под неко необично стабло. Забринута сам за његову судбину колико и за своју, и, колико год да размишљам, право рјешење не налазим. Било куд да кренем, не могу га понијети са собом. Има га много, кабасто је и...

- Шта је то тако велико а тако вриједно?

- Па, моје књиге.

- Бога ти Марија, јесу ли то нове или неке старе књиге? - настави Рабија изненађена Маријиним одговором.

- Има и нових и старих.

- А, што ће ти старе књиге?

- Можда зато што волим мирис старе књиге - одлучи се Марија за кратак одговор јер је била сигурна да би их неки опширнији одговор још више збунио, тим прије, што јој се учини,

да тај поменути мирис старе књиге лебди између њих и да напрежу чула да га осјете.

- Мени се чини, да се ти с нама шалиш.

- Не! Не шалим се, али се плашим.

Наравно, не плашим се да ће их неко узети. Камо среће да их неко узме, да чита и тако сачува. Људи и у миру слабо читају, а тек сада, коме је до књига и читања? Плашим се да не изгоре. Читав живот их сакупљам, купујем једну по једну... Неку дуго тражим а кад је пронађем, обрадујем се као дијете чоколади. Наравно, има ту и дарованих књига, како мени, тако и члановима моје породице. Само да не изгоре - заврши Марија тишим гласом.

- Колико комада има та твоја брига?

Иако књигу никада није посматрала као комад, Марија одговори:

- Близу хиљаду наслова.

- Е, онда ти заиста нема спаса!

- Изгледа.

- Ја те брига немам! И комаде и наслове могу на прсте да пребројим - рече Нермина али, Марија, имам рјешење за твој проблем.

- Реци!

- Зашто их не увијеш у неку несагориву фолију?

Као по команди, све су истовремено устале и ћутке кренуле свака на своје радно мјесто. Дуго их је пратио цвилећи звук помјерених столица, а Марију и двије изговорене ријечи: - „Несагорива фолија, несагорива фолија...“

Наду је, у трећој години рата, у њеном дворишту усмртила разорна граната. Ханка је, након вјерне службе Хипократовој заклетви, и са сломљеним срцем због личне трагедије, готово пред сам крај рата, последије краће али тешке болести напустила овај свијет.

Шта је било с Рабијиним бисерима и, да ли Нермина још увијек онако страшно и са истим задовољством купује и носи бијело злато, није познато, али се поуздано зна, колико Марија тугује за својим изгубљеним благом.

Ружица Кљајић

Poezija i proza

Momo Kapor o znanju stranih jezika!

Kada mi se neki pisac hvali kako perfektно govori šest jezika obično mu savetujem da se zaposli na nekoj hotelskoj recepciji. Tamo čeznu za takvima! Ja, lično, imam velikih muka i sa maternjim. Jedva nađem reči koje su mi potrebne za sva čuda koja nam se događaju. Još u gimnaziji, redovno sam išao na popravne ispite iz francuskog, ruskog i srpske gramatike. Nikako da uhvatim jedno slobodno popodne i naučim taj engleski!

Jedna nadobudna dama u nekom otmenom diplomatskom društvu pokušala je da me uvredi: „Kako nam to, vi, otkrivате Ameriku u svojim knjigama, a ne znate engleski?” - pitala me je.

„Gospođo”, kazao sam, „Kolumbo je, takođe, otkrio Ameriku, a nije znao ni reči engleskog!”

Siroti naši prevodioci! Koliko li je tek njima teško kada pokušaju da prevedu neprevodivo.

Piše mi jedan iz Amerike: „U vašoj priči, koju upravo prevodim, postoje neki nejasni izrazi, pa vas molim da mi ih objasnite. Pišete da je to koštalo kao „kajgana svetog Petra”. Odakle znate da je sv. Petar jeo omlete? Ako je, pak, jeo, koliko je mogla da košta ta kajgana kada je toliko skupa? Od koliko jaja? U kojoj valuti je plaćena? Da li bih taj izraz mogao da prevedem kao: „St. Peter's scrambled

eggs”? Kada smo kod jaja, kod vas sam pronašao izraz „jaje na oko”? Šta je to? „Egg on eye”? Zašto bi neko stavio jaje na oko? Da se možda, kod vas očna oboljenja ne leče jajima? Unapred zahvalan itd...” Jedan drugi me pita u pismu, šta to znači da je mališan bio „pljunuti otac”? Ko mu je i zašto ispljuvao tatu? Da li se kod nas pljuju očevi i kojom prilikom? Zanima ga, takođe, izraz „buni se k'o Grk u apsu”. Zbog čega je taj Grk zatvoren kod nas i zašto je protestovao? I kako je, uopšte, moguće da nekome „padne sekira u med”?

Otkud sekira u medu? Zar se med ne čuva u teglama ili zatvorenim posudama? Sa izrazom „spava k'o zaklan”, imao sam najviše neprilika. Kako prevesti na civilizovani jezik, da neko tako dobro i slatko spava, kao da su ga preklali? Da li smo se kroz istoriju toliko dugo klali da nam je pokolj već ušao u metaforične snove?

No, najviše pitanja dobio sam u vezi sa poetskom slikom da je jedan tip „prdnuo u čabar”, to jest, čabrirao, što je potpuno neprevodivo ni na kakav jezik! Mada je i to teško, čovek bi, ipak, lakše mogao da objasni kakav je neko, koga zovu „mrtvo puvalo”

(mrtav a puše) ali kako objasniti tipičan beogradski izraz koji ima toliko skrivenih

značenja, a ne znači ništa – „landara pišore”! Ili kada je neko pomalo bleskast, pa ga zovu „indi-mindi-saja-paja”?

Da ne pominjem stari izraz: „Šatro, Pera, Mika, Laza”!

Prevodioce zanima još i to zašto su za nas toliko udaljena baš „Španska sela” (To su za mene španska sela), kad ima mnogo udaljenijih, kao što su, na primer, novozelandska ili peruanska?

Dobro je da se nisu setili da me pitaju šta znači „rasturi ga k'o Bugarin ćurku”, i zbog čega se neko „smeje k'o lud na brašno”? Šta ima smešno u brašnu?

Da li kod vas u pekarama rade ludaci?

Ipak lakše mi je da odgovorim na pitanje o rečima i izrazima nego o stvarima u ovoj zemlji koje ni ja, zaista, ne umem da objasnim.

Ukratko, da se poslužim rečima jedne novokomponovane pesme:

„Ne plači mi na kućnome pragu
Da mi vrata ne povuku vlagu...”

Mislim da je zaboravio najvažniji
„Pijan k'o majka!”

ČEKAJ ME SELO MOJE

Čekaš li me selo moje
Ušuškano u samoći
Za Đurđevdan s prvom lastom
Da ću i ja tebi doći.

Da li i ti, baš kô i ja
U dubokoj tamnoj noći
Snivaš pjesmu čobanice
Koja želi tebi poći.

Sa rađanjem novog dana
Da li mi se tad ponadaš
Kao starac ostavljeni
Da mi svoju bol izjadaš.

Kada sunce skine tamu
I obasja tvoje skute
Čekaš li me u beznadu
Da obiđem tvoje kute.

U smiraju svakog dana
Dok tišina tobom hući
Ti me čekaj, dolazim ti
Čekanje me tvoje muči.

Smiljana Kondić

ЛОНАЦ ПЕНЗИОНЕР

У остави на полици
стари лонац сузе лије,
годинама ручке мале
дотакао нико није.

Чим је добра бака,
на небеске путе пошла,
нека чудна, нова мода,
у кухињу њену дошла.

Шерпе, лонце, и тепсије,
на полице оставише,
жуту супу, и варива,
брзом храном заменише.

Stjepan Stjepić

Poučne priče

Kako zavoleti Boga

Jedan je čovek došao kod starca i rekao:

– Hteo bih da zavolim Boga, nauči me!

Starac ga upita:

– Prvo mi reci da li si nekoga ranije voleo?

Čovek odgovori:

– Ne zanimaju me ovosvetske stvari – ljubav i sve ostalo. Želim da dođem do Boga.

Starac se blago nasmeši:

– Priseti se ponovo, da li si voleo bar jednu ženu, bar jedno dete, bilo koga?

Čovek je odgovorio:

– Pa zar ti već nisam odgovorio: ja sam religiozan čovek, a ne običan laik. Mene interesuje samo put ka Bogu.

– Zasad je to nemoguće. Prvo moraš nekoga zavoleti – reče starac.

– To će biti tvoja prva stepenica. Raspituješ se u vezi vrha, a sam nisi zakoračio ni na prvu stepenicu. Idi i barem nekoga zavoli.

Dokazivanje vrednosti

Tim istraživača sproveo je eksperiment da vidi da li hrt može da odgovara brzini geparda. Kada su se kavezi otvorili, naučnici su bili iznenađeni kada su videli da se gepard uopšte ne kreće. Zato su pitali koordinatora trke zašto gepard nije krenuo. Njegov odgovor je bio sledeći:

„Ponekad pokušavati da dokažeš da si najbolji je uvreda za tvoje samopoštovanje.”

Nije potrebno spuštati se na nivo drugih da bi oni shvatili svoje sposobnosti i kvalitete.

Bolje je štedeti energiju za vrednije i relevantnije projekte. Gepard koristi svoju brzinu za lov, a ne da pokaže psima da je brži i jači.

„Ne trošite svoje vreme i energiju dokazujući svoju vrednost ljudima koji jednostavno nemaju mogućnost da cene vašu vrednost.”

Niko nije savršen

Jedan korisnik društvenih mreža objavio je ovu fotografiju sa tekstom:

„Jedne večeri moja majka je napravila večeru nakon napornog radnog dana. Stavila je tanjir sa jajima, salatu i izgoreli tost ispred mog oca.

Odmah sam primetio izgoreli tost i čekao sam da vidim da li će se žaliti na to, ali moj otac je počeo jesti smešeći se i pitao me kako sam proveo dan u školi.

Moja mama se izvinila tati zbog izgorela tosta. Nikada neću zaboraviti njegov odgovor na to: „Dušo, volim izgoreli tost”.

Kasnije, kada sam otišao u krevet i kada je tata došao da me poljubi za laku noć, pitao sam ga da li mu se zaista sviđa izgoreli tost?

Zagrlio me je i rekao: „Tvoja majka je imala težak dan i stvarno je umorna. Dala je sve od sebe da nam pripremi ovo jelo, zašto da je krivimo i povređujemo. Izgoreli tost nikada nikome nije naškodilo, ali reči mogu biti veoma bolne”.

Moramo znati ceniti ono što drugi rade za nas, čak i ako nije savršeno, jer je namera da radimo dobro ono što se računa, a niko nije savršen.”

Priroda

Čovek je video zmiju kako gori do smrti i odlučio da je izvadi iz vatre. Kada je to uradio, zmija ga je ujela i izazvala mučan bol. Čovek je ispustio zmiju, a reptil je pao pravo nazad u vatru. I tako, čovek je pogledao oko sebe i našao metalni stub i iskoristio je da izvadi zmiju iz vatre, spašavajući joj život.

Neko ko je gledao prišao je čoveku i rekao: „Ta zmija te je ujela. Zašto još uvek pokušavaš da ga spasiš?”

Čovek odgovori: „Priroda zmije je da ujeda, ali to neće promeniti moju prirodu, a to je da pomognem.”

Ne menjaj svoju prirodu samo zato što ti neko naudi. Ne gubi dobro srce, već nauči da preduzmeš oprez.

Kristal i led

Jednog sunčanog zimskog jutra stajalo je parče kristala na prozoru nekog naučnika, pak se sijalo da ga je divota bilo pogledati. A napolju o striji visila je jedna ledena sveća.

Uzalud se ti, kristalu, ponosiš – reći će ledena sveća -, nisi lepši od mene. Dakle, i ja sam to isto što i ti.

Izgledaš sad tako, ali nisi isto što sam ja, – odgovori kristal sasvim mirno.

Nije to da izgledam samo, već je baš tako u stvari. Eto, blistam se na suncu isto kao i ti.

Kristal je ućutao. A sunce se dizalo prema je jugu. Ljudi govorahu: „Danas je baš krasan topao dan.” Ali ta toplota ledu nije prijala; počeo se topiti, pa kad je ostao još samo jedno parčence od ledene sveće, i to pada na zemlju, u blato.

Eto, vidiš – reče tada kristal -, tako prolaze svi koji se zavaravaju spoljašnjim izgledom, pak se zato ponevide. Čim na njih sine sunce istine, sva im se lepota rastopi, lažni im se blesak ugasi.

Kristal je i dalje blistao na suncu, on se nije rastopio, jer je zaista drugog jestestva nego što je led.

Духовне поруке оца Тадеја

О ДЕМОНСКИМ БИЋИМА

Христове речи: Много је станова у кући Оца мога, значе да постоје бића у универзуму различитог ступња духовне зрелости. Не треба мислити да нека од ових бића нису у стању да се материјализују и да нам се као таква појављују и уче нас духовним истинама. Наравно да постоје и демонска бића на различитом ступњу зла. Човек као слободно биће бира и одлучује. Оно што он мисли и како мисли, изазива треперење у васиони, он привлачи или одбија невидљива бића начином и јачином својих мисли. Космос је огромна централа мисли. Морамо бити испуњени добрим мислима да не бисмо дали места рђавима. Демонска бића, после Христа, не могу да наносе зла небу, остала им је само земља и човек. На човека она делују не само директно, већ и индиректно, некад преко умрлог који се показао спремним да послужи као нека врста канала демонског деловања на неког живог човека. Таквих припрема имао сам у монашкој пракси.

О ДУШИ ЉУДСКОЈ

Волите мале ствари и тежите за оним што је скромно и просто. А кад душа буде сазрела Бог ће јој дати унутрашњи мир. Господ сад само гледа на вас и воли што чезнете за Његовим миром. Док душа не буде зрела за Господа, он ће јој само повремено давати да види да је Он свуда присутан и све испуњава, сав свет, сву твар. Тада је душа тако радосна. Онда она све има. Али после се Господ опет скрива од нас да бисмо чезнули за Њим и да Га свим срцем тражимо.

Велики аскети (подвижници), савлађују природне законе при пуној свести, док је код светских људи живот испуњен мислима о телесним и пролазним проблемима и чула су им заузета материјалним и трулежним стварима.

Најбољи доказ да људска душа, има огромну силу је моћ појединих људи да на великим даљинама опажају појаве које су недоступне видној опцији.

У сваком човеку постоји тај назовимо га невидљиви екран. Уколико би човек био растерећен овоземаљских брига, односно уколико би његов мисаони екран због своје непорочности био чист и његове би опције биле далеко дужег домета. Нама у том случају не би требало да поседујемо ни телевизор ни телефон пошто, као што рекох, све то имамо у себи.

Да се укључимо у Централну која ће нас напајати позитивном енергијом, треба дакле избегавати све оне људске пороке као што су, ратни ужаси и зверства, нереди у свету, неморал, једном речју сваку злу мисао која потпуно изобличује. Напајајући се том негативном енергијом ми и не осећамо да и сами постајемо нека врста „негативног хероја“, кога смо до малочас и сами осуђивали. Да бисмо се као каква сијалица укључили на праву Централну и да бисмо свуда око себе светлели, потребно је као што сам већ толико пута рекао, постићи смиреноумље. Ту треба да нам помогну: пост, молитва и подвижништво. То је све оно што употпуњује човека који жели да се напаја са извора „Живе воде“. Но и само подвижништво ма колико да је прожето тежњом ка узвишеном животу тражи понекад још потпунији

живот од живота испуњеног само постом и молитвом. Уколико човек хоће да се укључи на неки други генератор, јасно је да ће и сићушни пламичак, који некаква мала батерија напаја, врло брзо угаснути. Такви људи брзо духовно „обневиде“, јер су извори њиховог напајања, тако мајушни, да понекад протекне мало времена да би нестао чак и тај сићушни и краткотрајни пламичак, који их је обасјавао. Зар нам Спаситељ не каже дивно: По делима њиховим познаћете их. Док је у телу, душа је заштићена, а кад изађе из тела онда је потпуно незаштићена, нага и слаба, као пуж кад изађе из своје љуштуре. Наша душа ослобађа тело да тело може да се одмори, јер не може тело стално да буде у покрету. Тек кад се дође у додир са анђелима и светима, схвата се Божански свет. Господ то допушта понекад и обичној души; онда кад нема никакве утехе на земљи, онда сам Господ даје утеху. Одбаченима, презренима, кад им је најтеже...

Смирене и кротке душе су омиљене Богу. Не љуте се кад их вређаш, оне су пуне доброте, пуне мира. Зато треба да се потрудимо и сами својим животом, на делу да покажемо пример ближњима, да се и они угледају на нас, да буду благи, мирни, добри, кротки, смирени. Духови под небом раде свој посао, они гледају да сваку душу преокрену према злу, то је њима циљ а људи су ти који треба да размисле каквим се животом баве овде на земљи, јер са карактерном особином прелазимо из овог земаљског живота у вечни. Карактерна особина треба да нам буде карактерна особина анђела и светих. Могуће је уз Божју помоћ да се преобразимо и да будемо добро. Господ нам даје оно што нам је потребно, Он размишља о нама и о свакој души.

Шта је то живот?

Они који су побожни, они то разумеју. Нешто знамо, видимо по својој свести али, подсвест која је унутра у нама је Божанска енергија и Божански живот у нама. Та наша подсвест нема почетак ни крај, а једини је Бог без почетка и краја, јер Бог почива у нама и треба да се потрудимо да будемо добри ради свога добра.

Поучне мисли

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ - МИСЛИ О ДОБРУ И ЗЛУ

ИСТИНА ЈЕ НАЈБЛИЖИ СРОДНИК

Ако тражиш истину с љубављу, и ради љубави, она ће ти се показати у оноликом сјају лица свог, колико тражиш понети, а да не изгориш. И донеће ти у мираз све што ти је на потребу. Но, ти ћеш махнути руком преко свега, јер ћеш осетити да ти је све непотребно изван сјаја и слатког лица истине. Па кад у ту мулту света изгубиш за час из вида лице истине, осетићеш се тужан чак и међу најближим сродницима и најбољим пријатељима. Као дете у пуној соби браће и сестара, но у одсуству мајке! Ближи је сродник детету одсутна мајка, од све присутне браће и сестара. Тако ћеш и ти осетити да ти је најближи сродник истина и за три света, него браћа и пријатељи са којима вечераш за истом трпезом.

ШТО ГОД ТКАШ, ВЕЗУЈ КОНЦЕ ЗА НЕБО

Сва дела твоја, која учиниш, не у име неба и без дозволе неба, донеће горак плод, јер их небо неће облити својом благодатном кишом ни обасјати својом животворном светлосћу. Што год намераваш, послушни савет неба. Што год ткаш, везуј конце за небо.

У ДРУШТВУ И У САМОЋИ

Уколико се год мудрији показујемо пред људима, утолико се луђи осећамо пред самим собом. Уколико год више истичемо пред људима своје врлине, утолико се јаче истичу пред нама самима одговарајуће слабости и пороци. Један војник исповедио је свом пријатељу, да кад год је у друштву истицао и описивао своје јунаштво у рату, у његову свест неодрживо су се тискале слике свију његових пораза и кукавичлука у животу.

ПОХВАЛА И ПОКУДА

У овоме свету ми смо као роба изнета на пазар. Једни трговци дижу нам цену до небеса, други је обарају до ништа. Похвала или покуда, која нам од људи долази, увек дели нашу душу на двоје; једном половином душе ми се радујемо похвали, а другом жалостимо и једном половином душе ми се жалостимо због покуде, а другом радујемо. Јер осећамо у тајанственим дубинама сопственог сазнања, да ни сама похвала ни сама покуда није казала све о нама. Буди опрезан према крајњим похвалама и крајњим покудама, и сматрај да си од првих мањи, а од других већи. Да не би полетео без крила и да се не би поништио без надежде.

ИСТИНА ЈЕ БИЋЕ

Истина није мисао, није реч, није однос предмета, није закон. Истина је Биће. Истина је сила животодапна, што живот даје свему; истина је биће, које прожима сва бића. Истина је као ваздух - но није ваздух - у коме пливају сва бића; као светлост - но, није светлост - којом сијају сва бића на небу и на земљи. Истина је Биће. Мало који језик у свету има тако добру и изразиту реч за оно што јесте као српски (словенски) језик. Истина је оно, што је увек исто. Ништа није увек исто и непроменљиво и равно само себи осим истине.

СТРАХ ОД СЕБЕ

Ко се никад није уплашио себе самог, тај не зна за страх. Јер сва чудовишта спољашња, којих се човек страши, налазе се унутра у њему и то у неразбложеној есенцији. Постоји некаква бездан у нама, над коју када се човек једном наднесе остаје до смрти задивљен и устрашен. Сви светови могу стати у ту бездан и не испунити је. И са свима нашим именованима та бездан - душа, ум, воља, осећаји, ефекти, страсти, унутрашњи човек, словесност - бездна остаје неисказана, неопредељена и безимена. Човек се простира донде докле се његова глад простира. Простирање једног дивљака иде докле и поглед његових очију. Простирање једног вишег духовног човека иде далеко из граница васколиког света. Нека се сва васиона претвори у једну трпезу и сви њени дарови изнесу на ту трпезу, један виши духовни човек устаће иза трпезе. Јер она је као и „богодељна” за убожјаке духовне, цела ова китњаста, свадбена васиона. Она и не постоји за то, да засити глад, него да створи глад. Како може она заситити глад једног вишег човека? Како може она заситити онога, коме је она и створила глад?

ПОГЛЕД

Очи су тачка сусрета душа, казао је један мудрац. Погледом се душа упија у душу. Поглед је као лампа, с којом ми улазимо у туђу душу, да је испитамо и познамо. Кад погледамо слепцу у лице, ми узалуд тримо тачку сусрета, и осећамо при том неку мистерију, која нас мори као кад чујемо жубор реке понорнице под ногама, или као кад видимо кућу без прозора. Поглед је врло јак коноп, којим природа везује човека за себе. Чулном човеку сва се природа представља једино у формама. Он се зауставља код сваког предмета и његово чуђење пада на сваку форму. Духован човек пак, растапа огњем свога ума све форме у некакав првобитни елемент и чуди се над тим јединим елементом. Но и ово је само почетак духовности.

ОД ВИДИКА ЗАВИСИ МИР

Што ужи видик, то већи немир. Што шири видик, то мањи немир. Најшири видик, божански мир. Што ужи видик, то већа цена себи. Што шири видик, то мања цена себи. Најшири видик, најмања цена себи. Кад би охоло жаба из бунара стала покрај океана, изгубила би своју охолост.

Anekdote

Knez Mihailo Obrenović

Kada je knez Mihailo Obrenović svom ocu, koga je zvao „kodža Miloš“, rekao da ne sme tako surovo da se obračunava sa svojim političkim neprijateljima, Miloš mu je odgovorio: „Sinko, kada ti budeš na vlasti, ti radi po jevropski, a dok sam ja na vlasti ima da bude po balkanski”.

Džordž Bernard Šo

Mladi glumac molio je Šoa da mu napiše preporuku i Šo mu na svoj način izađe u susret: - Najtoplije preporučujem glumca gospodina R. Igra Hamleta, Cezara, Šejloka, bridž i bilijar. Bilijar igra najbolje.

Albert Ajnštajn

Pozove jednom belgijska kraljica u privatnu posetu Ajnštajna koji je tada boravio u Belgiji. Kraljičin vozač čekao je na železničkoj stanici voz kojim je trebao stići prof. Ajnštajn. No kada je voz stigao, izašao je samo jedan putnik, nehajno odeven i s violinom u ruci. Niko nije došao ko bi izgledao kao ugledni profesor te se vozač vratio u dvor i izvestio kraljicu da Ajnštajna nema. Pola sata kasnije na vrata dvora stigao je violinist nehajnog izgleda. Bio je to Ajnštajn, neobično ponosan na svoje violinističko umeće, koji je došao kraljici uveren da ona želi da joj svira.

Pjer-Simon Laplas

Francuski astronom, fizičar i matematičar Pjer-Simon Laplas (1749 – 1827) je često u svojim radovima koristio frazu „kao što je očigledno“. Jednom prilikom prevodilac njegovih dela je konstatovao kako su mu kad god je naišao na Laplasovo „kao što je očigledno“, bili potrebni sati mukotrpnog rada da bi shvatio o čemu se tu radi. Upotrebu ove fraze razjasnio je jednom prilikom, Laplasov pomoćnik. Dok je veliki naučnik pripremao za štampu svoje čuveno delo „Nebeska mehanika“, Laplas ni sam često nije moga da shvati na koji način je nekada dolazio do dobijenog rešenja. A kada bi dolazio do zadovoljavajućeg zaključka, radosno bi umetao svoju frazu.

Aleksandar Humbolt

Nemački prirodnjak, geograf i astronom Aleksandar Humbolt (1769 – 1859) istraživao je Zemljin magnetizam i rasprostranjenost biljaka u zavisnosti od klime. Od ovog, osnivača moderne geografije, jedan poznanik je jednom prilikom pozajmio drugi deo retke knjige „Pernati svet Južne Amerike“. Ta mu se knjiga toliko dopala da, uprkos mnogim opomenama naučnika, nije hteo da je vrati. Na kraju mu je Humbolt poslao i prvi deo knjige sa posvetom: „Neka bar jedan od nas poseduje oba dela knjige!”

Đuzepe Balsamo

Alhemičar i avanturista Đuzepe Balsamo bio je i veliki lažov. Jednom u prisustvu kardinala Rohana govorio je kako je poznavao Pontija Pilata, te da je njegov veliki prijatelj. Mnoge stvari je opisivao detaljno i u tančine na čuđenje prisutnih. Kardinal se približi njegovom slugi i upita ga: – Ja ne verujem to što mi vaš gospodar priča. Jer da je tako, on bi sada morao

biti star gotovo dve hiljade godina. Da niste i vi bili s njime? – Ah, ne gospodine – odgovori sluga – moj je gospodar mnogo stariji od mene. Ja sam u njegovoj službi tek četiri stotine godina.

Aristotel

Jednom prilikom Aristotelu je sugerisano da ima ljudi koji ga iza leđa ogovaraju. Na to je odgovorio kako mu ne smeta da ga ogovaraju dok nije prisutan, i da ga tada ništa od toga ne boli, pa da čak i mogu da ga izudaraju kada nije tu.

Džingis-kan

Džingis-kan je voleo konje, pa je često za jednog jedinog konja znao osloboditi stotinu robova: – Čovek može biti prijatelj čoveku. Konj je uvek prijatelj čoveku – govorio je.

Marlen Ditrih

Filmska glumica Marlen Ditrih prisustvovala je jednom predavanju o inteligenciji muškaraca i žena. Posle predavanja predavač se obratio „najlepšoj baki na svetu“ i upitao je ima li šta dodati na temu. Marlen mu je odgovorila: – Možda je istina da su muškarci inteligentniji od žena, ali ja još nisam videla ženu koja bi trčala za glupim muškarcem i samo se divila njegovim lepim nogama.

Ludvig van Betoven

Kad je bio potpuno gluv, Betoven je takođe stvarao, pa su tako nastala mnoga značajna muzička dela. Jednom je rekao: – Mnogi misle da se sluša samo ušima. Ja sve tonove čak i vidim.

Stevan Sremac

Pisac Stevan Sremac bio je u društvu u kojem se poveo razgovor i o porezu. Neko vrijeme je slušao razgovor, a zatim se i on uključio: – Mislim da bi od svih poreza najunosniji bio onaj na žensku lepotu. – Kako to? – Jer bi ga svaka žena s oduševljenjem plaćala.

Oktavijan Avgust

Rimski imperator Oktavijan Avgust (63 pne.-14 ne.) bio je iznenađen kada je vidio da je neki seljak veoma nalik na njega. Da bi se našalio, zapita ga da li je njegova majka više puta bila u Rimu. Seljak, koji je primjetio isto, međutim mu odgovori: – Ne, već je tamo više puta zalazio moj otac.

Mudre misli

Ako imaš mašice, ne hvataj vatru rukama
Ako je go, ali je soko.
Ako je i koliba, naša je.
Bez muke nema nauke.
Bi se na srebrnoj pari obrnuo.
Bijele ruke tuđ posao miluju.
Bolje iz daleka se voleti, nego izbliza mrzeti.
Crn mu obraz!
Crno rade a još crnije misle.
Crnogorci ne ljube lance
Čini dobro, raduj se, čini loše, nadaj se.
Čini drugom što je tebi drago da ti se učini.
Čist račun, duga ljubav.
Čisti računi - dobri prijatelji.
Ćutanje zlata вреди.
Ćuti i pokri se ušima.
Ćuti kao prase kad piša u vodu (iz Šumadije)
Da padne na leđa, razbio bi nos.
Da se prava istina pozna, treba čuti dva zvona.
Dan se hvali kad veče, a život kad smrt dođe
Džak soli treba pojesti sa čovekom, da bi ga dobro upoznao.
Đe nema malenog nema ni golemog.
Fali mu daska u glavi
Gde miš ne cijuče, tu ni pile ne pijuče.
Gde nije mira, nema ni sreće
Gradi ražanj, a zec u šumi.
Hladan ko špricer.
Hlebom ga dušmani hranili!
Hvali selo, a živi u gradu
I sunce prolazi kroz kaljava mesta ali se ne okalja.
I vrag zna šta je pravo, ma neće, nego kako mu mило.
I vuk vije jer ga rđa bije!
Jedan drobi, drugi kusa.
Jedina prava greška u životu je greška iz koje nismo ništa naučili.
Jedna glava, hiljada jezika.
Kad legneš znači - predao si se.
Kad lisica pridikuje, pazi dobro na guske.
Ko se ovcom učini, kurjaci ga izjedu.
Ko se pred jednim klanja, pokazuje drugom leđa.
Ko se rada boji, taj u bedi živi
Ko se seli, taj se ne veseli.
Lakše je steći nego sačuvati.
Lakše je šta pokuditi nego moći sam učiniti
Ljubav prema istini je glavna i najvažnija crta karaktera. Onaj koji laže - nema karaktera

Ljubav prema otadžbini ne zna za tuđe granice
Mali Hodža, ispod velikog turbana.
Mlado se drvo savija
Mladost – radost
Na mlađima svet ostaje.
Na sokolu je malo mesa.
Na tuđim leđima lako je breme
Na ugašenu vatru vode ne sipaj
Na usamljenost osuđuju prijatelji.
Ne treba kvocati, nego jaja nositi.
Njega može da voli samo rođena majka.
Njega može da voli samo rođena majka.
Njega ni metak neće.
Od mira glava ne boli
Od pruta biva veliko drvo.
Od samoće ništa gore nema.
Od Svetog Ilije, sunce sve milije.
Poklon dušu gubi.
Pomogneš li zlog u zlu, dobićeš ga za neprijatelja.
Pop đaku, đak crkvenjaku.
Posle boja kopljem u trnje
Rđa jede gvožđe, a tuga srce.
Reči treba meriti, a ne brojati.
Rep glavi ne zapovijeda
S pola jezika (reći, kazati) — poluglasno, tiho (reći, kazati)
Sad smo kvit
Samo vi vršljajte (što bi rekli naši stari),poslje ja moram sve da sravnavam
Šta me gledaš, ko da igra bela mečka
Što čovek više živi, više i zna
Što danas ne potrošiš, to si stekao.
Što ih manje titraš to te više spopadaju
Teško onome koji ne zna, a učiti se ne da.
Teško onome koji neprijatelja na kućnom pragu čeka
Teško svetu kad se lude pojunače
U sreću se uzda lud, a pametan u svoj trud.
U stara glava, u mlada snaga
U stara krvnika nema novog prijatelja
Više valja gram pameti nego oka snage
Vješt goru lomi, a nevješta gora
Zaboravnost je znak lenjosti.
Zajedničkom konju, grbava su leđa
Zaklela se zemlja raj u da se svake tajne znaju
Žežen kašu hladi
Živ bio, srećan bio, kud god hodio!
Živ mi i zdrav bio!

